

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021

ΑΙ ΑΡ ΑΓ ΓΙ Γ

Τεύχος 1^ο

ΒΙΒΛΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ 1^ο

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ:

Τμήματος Ποιμαντικής Διακονίας Ιεράς
Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Ο Πρωτοσυγκελλεύων Πρωτ. Θεόδωρος
Στυλιανού, ο Διευθυντής του Τμήματος
Αρχιμανδρίτης Θεοτόκης Φαίδωνος και
ο κ. Αλέξανδρος Ταπάκης, τέως επιθεωρητής
μέσης εκπαίδευσης και μέλος του Τμήματος.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Ταμασού και Ορεινής
τηλ: 22465452
e-mail: pdiakonia@imtamasou.org.cy

ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Αρχιμ. Θεοτόκης Φαίδωνος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- σελ. 4 Συνέντευξη με τον Πανιερώτατο
Μητροπολίτη μας κ. Ησαΐα.
- σελ. 13 Προβληματισμοί στην Εξωσωματική
γονιμοποίηση.
- σελ. 19 ΑΓΑΠΗ - ΓΑΜΟΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
Από το εγώ στο εμείς.
- σελ. 23 «ΤΙ ΜΕΙΖΟΝ ΑΛΛΟ ΚΑΙΝΟΝ
ΕΙΔΕΝ Η ΚΤΙΣΙΣ;»
- σελ. 26 Για Μια Καλύτερη Επικοινωνία
με τους Εφήβους μας.
- σελ. 34 Εις τιμήν και μνήμην του εν Αγίοις Πατρός
ημών Δημητρίου Επισκόπου Ταμασέων.
- σελ. 39 Ακτίνες φωτός στη μορφή της πρεσβυτέρας.
- σελ. 44 Δοκιμασία και τιμωρία.
- σελ. 48 Εκκλησιαστικά δρώμενα.
- σελ. 60 Το Τριώδιον.

Με μεγάλη μας χαρά, σας παρουσιάζουμε
την νέα έκδοση του Τμήματος Ποιμαντικής Διακονίας
της Ιεράς Μητροπόλεώς μας.

Με τις ευλογίες του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας
κ. Ησαΐου και την αμέριστη στήριξή του, οι κόποι των μελών
του Τμήματός μας παίρνουν “σάρκα και οστά”.

Η έκδοση αυτή θα είναι ψηφιακή αλλά και έντυπη.

Σκοπός της προσπάθειας αυτής είναι η ενημέρωση του χριστεπωνύμου
πληρώματος της Εκκλησίας μας, μέσω του γραπτού λόγου, για διάφορα θέματα
τα οποία τυγχάνουν απασχόλησής του.

Εκ βάθους καρδιάς οφείλω να ευχαριστήσω τον κ. Αλέξανδρο Ταπάκη, τέως επιθεωρητή
δημοτικής εκπαίδευσης και μέλος του Τμήματός μας, για τη βοήθειά του, και
τη θεολόγο και γραμματέα του Τμήματός μας Χρυσή Δημητρίου.

Εύχομαι αυτό το περιοδικό να είναι μια όαση στην πιεσμένη καθημερινότητα
όλων των αναγνωστών.

Με αγάπη Χριστού

Αρχιμανδρίτης Θεοτόκης Φαίδωνος
Διευθυντής Τμήματος Ποιμαντικής Διακονίας
Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής

Ιανουάριος 2021

Συνέντευξη
με τον Ποιμενάρχη μας,
Πανιερώτατο Μητροπολίτη
Ταμασού και Ορεινής
κ. Ησαΐα

Ρωτήστε τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη μας τις δικές σας ερωτήσεις που θα θέλατε. Στείλτε μας στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο pdiakonia@imtamasou.org.cy

Πανιερώτατε, ευλογείτε.

Οι αναγνώστες κρατούν στα χέρια τους ή βλέπουν από τα ηλεκτρονικά μέσα το πρώτο τεύχος της περιοδικής έκδοσης “Διάδρασις”. Πώς αισθάνεστε γι’ αυτό το καινούργιο εγχείρημα του Τμήματος Ποιμαντικής Διακονίας της Μητροπόλεώς μας;

Θεωρώ ότι μια επιτυχία ενός Τμήματος Ποιμαντικής Διακονίας είναι το να καταφέρει να μεταφέρει όλες εκείνες τις πνευματικές αξίες που εκπροσωπούνται στο ευαγγέλιο με ένα σύγχρονο και εύληπτο τρόπο στο ποιμνιο. Εξού και ο τίτλος “Ποιμαντική Διακονία”, – το να διακονήσεις ως ποιμένας το λαό, σημαίνει να μπορέσεις να τον βοηθήσεις να αντιληφθεί τις θείες αλήθειες που μεταφέρονται μέσα από την Αγία Γραφή και την Ιερά Παράδοση, τους δύο αυτούς πυλώνες και άξονες της ζωής και της θεολογίας των ορθοδόξων. Θεωρώ ότι η ηλεκτρονική έκδοση εξυπηρετεί αυτό τον σκοπό, διότι δίδεται η δυνατότητα να επεκταθούμε με λεπτομέρεια σε πολύ σημαντικά ζητήματα, σε πολλαπλούς αποδέκτες, οι οποίοι θα έχουν μια εύκολη πρόσβαση σε μια πνευματική, θεολογική, κοινωνική και επιστημονική πληροφόρηση, γεγονός που θα βοηθήσει την γενικότερη πρόοδο τους και θα εξυπηρετήσει την προσπάθειά τους να αγωνιστούν αποτελεσματικά εναντίον των παθών τους και να φτάσουν στην ποθούμενη τελείωση για τον αγιασμό της ψυχής τους.

Επιτρέψτε μας να σας κάνουμε μερικές ερωτήσεις, για να σας γνωρίσουν καλύτερα οι αναγνώστες μας.

Πώς πήρατε την απόφαση να εγκαταλείψετε τα εγκόσμια και στην αρχή να γίνετε δόκιμος μοναχός στην Ιερά Μονή και Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας του Κύκκου;

Θεωρώ, τώρα που αναπολώ το παρελθόν, ότι ήταν αυτό που είχα πάντοτε μέσα μου, ενδεχομένως και από την παιδική μου ηλικία, είχα μια τάση να προσφέρω, να γίνομαι ευχάριστος στον κόσμο, αλλά να προσφέρω αγάπη, να μην επιτρέπω τον πόνο, την θλίψη, είχα μια προστατευτικότητα πάντοτε στον απέναντί μου.

Δεν ήθελα κανένας να στεναχωριέται, πάντα ήθελα να βοηθώ το συνάνθρωπό μου που είχε προβλήματα. Στο σχολείο ήμουν ο προστάτης των μικρών και αδυνάτων, ήταν κάτι το φυσικό, το οποίο, μετά που γνώρισα πιο κοντά την Εκκλησία, κατάλαβα ότι ήταν ένας ρόλος που θα ταίριαζε στον χαρακτήρα μου και εκφραζόταν μέσα από την Εκκλησία με τον καλύτερο τρόπο. Θα μπορούσε να γίνει ένας τρόπος ζωής, που φαίνεται ότι ήταν κάτι το οποίο έφερα από το DNA μου μπορώ να πω. Και έτσι όταν θα έπρεπε να πάρω τη μεγάλη απόφαση τι θα κάνω στη ζωή μου, όταν υπηρετούσα τη στρατιωτική μου θητεία, πήρα την μεγάλη απόφαση να κάνω αυτό που θέλω και όχι αυτό που θέλουν οι γονείς ή αυτό που περιμένει από μένα η κοινωνία. Και αυτό που ήθελα, ήταν να αφιερωθώ στον Χριστό - άνθρωπο. Δηλαδή μέσα από την εκκλησία, μέσα από την αγάπη μου προς τον Θεό να αφιερωθώ στους ανθρώπους και ότι μπορώ να προσφέρω, να μοιράσω τον εαυτό μου για να στηρίξω όλους όσους είχαν ανάγκη.

Ήταν, μπορώ να πω, σαν μια έμφυτη ανάγκη ιεραποστολής, την οποία δεν μπορώ να εξηγήσω γιατί την έχω, ούτε μπορώ να αποκωδικοποιήσω πώς αυτό λειτούργησε μέσα μου. Ήταν κάτι που το αισθανόμουν και τελικά το έπραξα. Και ευτυχώς που το έπραξα, γιατί νομίζω ότι δεν θα μπορούσα να ζήσω διαφορετικά, παρόλο που είμαι άνθρωπος της οικογένειας, και θα ήταν μια καλή ιδέα να κάνω οικογένεια και πολλά παιδιά, γιατί μου αρέσουν τα παιδιά. Εντούτοις, όταν ζυγίζω τα πράγματα, δεν συγκρίνεται με αυτό που αισθάνομαι μέσα στον μοναχισμό και θεωρώ ότι έκανα την πιο σωστή επιλογή, η οποία μου ταιριάζει και είμαι ευτυχισμένος που αποφάσισα να ακολουθήσω αυτόν τον δρόμο.

Είχατε κάποιες αντιδράσεις από το οικογενειακό ή το φιλικό σας περιβάλλον; Συγγνώμη που γίνομαι αδιάκριτος αλλά ίσως πολλοί αναγνώστες να ζουν ή να έζησαν κάτι παρόμοιο.

Είναι αλήθεια ότι είχα πολύ σοβαρές αντιδράσεις στην οικογένεια, όχι γιατί ήταν εκτός Εκκλησίας, πρέπει να πω ότι η μητέρα μου είναι αρκετά θρησκευόμενη και ο πατέρας μου πίστευε πολύ στον Θεό και είχε περάσει πολλές σοβαρές περιπέτειες και κατά την διάρκεια του αγώνα 55' -59' και του 74' γλίτωσε από δολοφονικές απόπειρες της ΕΟΚΑ Β', είχε συλληφθεί από τους Τούρκους και βασανίστηκε σχεδόν μέχρι θανάτου και είχε δημιουργήσει μια ιδιαίτερη σχέση με τον Θεό που πίστευε πάντοτε ότι είναι δίπλα του. Όμως αυτό που τους ανησυχούσε περισσότερο ήταν το γεγονός ότι ήμουν

αρκετά νέος και ενδεχομένως η απόφαση μου να ήταν κάτι το αυθόρμητο, το οποίο θα περνούσε, κι εγώ αν έπαιρνα κάποια δέσμευση χωρίς να το σκεφτώ θα μπορούσε να ταλαιπωρηθώ. Δηλαδή, αν έπαιρνα μια απόφαση στα δεκαοχτώ να γίνω μοναχός και μετά ντρεπόμουν να την αλλάξω, θα ζούσα μια ζωή δυστυχημένος, αυτό είναι που τους φόβιζε και δεν μπορούσαν να συνειδητοποιήσουν ότι εμένα με πήρε μια φωτιά, μια πυρκαγιά, ένας ζήλος για τον μοναχισμό, για να αφιερωθώ στον Θεό και στους ανθρώπους, που πλέον μπροστά μου δεν μπορούσε να σταθεί τίποτε. Αυτό δεν μπορούσαν να το κατανοήσουν πόσο δυνατό, ειλικρινές και συνειδητό ήταν, το θεωρούσαν ανώριμο και έτσι είχα σοβαρό πρόβλημα.

Έφυγα για λίγο από το σπίτι, πήγα στην γιαγιά μου, γιατί δεν μπορούσα να μείνω σε εκείνο το περιβάλλον. Μετά από αυτή την κίνηση, οι γονείς κατάλαβαν πως ήταν κάτι το πολύ σοβαρό και τα ξαναβρήκαμε με τη διαμεσολάβηση του πνευματικού μου Γέροντα Γαβριήλ και την παρέμβαση του Ηγουμένου Κύκκου Νικηφόρου, ο οποίος μίλησε ψύχραιμα μαζί τους και τους έδωσε κάποιες βεβαιώσεις ότι σε περίπτωση που αισθανθούμε ότι αυτό δεν μου ταιριάζει θα ήμουν αλεύθερος να επιστρέψω στη κοσμική μου ζωή, χωρίς κανένα πρόβλημα. Αυτό βέβαια δεν έγινε και, δόξα τω Θεώ, σήμερα είναι περήφανοι για μένα, ο πατέρας μου από τον ουρανό, γιατί έχει κοιμηθεί, η μητέρα μου είναι στην Μητρόπολη και με βοηθά στο έργο της διακονίας, οπότε μπορώ να πω ότι ήταν μια έντονη περίοδος αλλά, πέρασε με τη βοήθεια του Θεού.

Πώς βλέπετε το Αρχιερατικό σας αξίωμα και ειδικά όταν η Εκκλησία σας παρέδωσε την ποιμαντορική ράβδο κατά την χειροτονία σας, σας είπε “Ράβδον δυνάμεως έξαποστελεί σοι Κύριος έκ Σιών, και κατακυριεψε εν μέσφ τών έχθρών σου”;

Είναι πολύ βαριά η ράβδος που μου έδωσε η Εκκλησία και δεν τη θεωρώ ως ράβδον εξουσίας, αλλά ως ένα ραβδί όπως αυτό που κρατά ο τυφλός, για να προστατεύει την Εκκλησία από κινδύνους και ταυτόχρονα να βρίσκει τον δρόμο που θα οδηγήσει την Εκκλησία προς τον σκοπό της ύπαρξής της που είναι ο αγιασμός των ψυχών των ανθρώπων. Αυτή τη ράβδο την αντιλαμβάνομαι και ως εμπιστευτική που πρέπει να βάζω τάξη, γιατί μέσα από την τάξη ο άνθρωπος διευκολύνεται να βρει τον δρόμο του. Σ’ αυτή την τάξη εγώ έχω μια δική μου κοσμοθεωρία και αντίληψη πως την επιβάλλω, όχι με τη βία, όχι με την επιβολή, αλλά με την πειθώ, μα προπαντός με το προσωπικό παράδειγμα. Δηλαδή θέλω αυτά τα οποία απαιτώ από τους άλλους να τηρούν, πρώτα να τα τηρώ εγώ.

Αρα το αρχιερατικό μου αξίωμα το βλέπω ως πηγή διακονίας, όχι ως πηγή εξουσίας. Έχω ογδόντα τρεις χιλιάδες πιστούς στην Μητροπολιτική μου περιφέρεια και νιώθω να έχω ευθύνη για καθένα από αυτούς ξεχωριστά και για όλους μαζί, είτε πιστεύουν, είτε δεν πιστεύουν. Παρόλο που στη περιφέρειά μας η θρησκευτικότητα είναι πολύ ψηλή και θεωρώ μεγάλη επιτυχία της Μητρόπολής μας και των συνεργατών μου που κατάφεραν να αναγεννήσουν τη θρησκευτικότητα στη περιοχή μέσα σε 13 χρόνια που υπηρετούμε, εντούτοις

θεωρώ ότι πολλά ακόμη πρέπει να γίνουν και πρέπει να βοηθήσουμε τον πιστό να αναγνωρίζει τον Ιησού Χριστό καθημερινά στη ζωή του, να τον αναγνωρίζει στην κάθε του κίνηση, στην κάθε του δραστηριότητα και να τον ακολουθεί. Η αρετή όπως και το κακό υπάρχουν παντού. Είναι μεγάλη επιτυχία εάν καταφέρουμε τους ανθρώπους να αποφασίζουν σωστά και να κάνουν τις καλύτερες επιλογές και σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους να αναγνωρίζουν τον Ιησού και να τον ακολουθούν. Αυτή η ράβδος, αυτό υποδεικνύει, είναι και δεικτική, δηλαδή είναι κατευθυντήριος, οδοδείκτης, ταυτόχρονα είναι και υποστηρικτής στο έργο μου, ταυτόχρονα είναι και ράβδος προστασίας, αλλά και, όταν χρειαστεί, και ράβδος δυνάμεως.

Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που είναι απογοητευμένοι από τον επίγειο θεσμό της Εκκλησίας και απομακρύνονται από τους ιερούς ναούς. Πώς το σχολιάζετε αυτό;

Αυτό είναι μια πραγματικότητα που πρέπει να την συνειδητοποιήσουμε και ως αξιωματούχοι της Εκκλησίας, αλλά και ως απλοί συνεργάτες. Για να μπορέσουμε να λύσουμε αυτό το πρόβλημα της απομάκρυνσης των πιστών από την Εκκλησία, πρέπει να βρούμε τους παράγοντες που το προκαλούν και πιστεύω ότι η απογοήτευση των ανθρώπων από την Εκκλησία, δεν έχει σχέση με τον ίδιο τον Θεό, ο οποίος είναι «πανταχού παρών και τα πάντα πληρών», δεν έχει σχέση με τους Αγίους του που είναι και αυτοί συμπαραστάτες, και με την Πανα-

γία την μητέρα του που ενδιαφέρεται και φροντίζει για μας. Αλλά το πρόβλημα είμαστε εμείς που εκπροσωπούμε την Εκκλησία, την οποία απαξιώνουμε με τις πράξεις και τις συμπεριφορές μας και έτσι σκανδαλίζουμε τον κόσμο να φεύγει από την Εκκλησία. Άρα το πρόβλημα δεν το έχει η Εκκλησία, αλλά το έχουμε εμείς που την απαρτίζουμε και τη συντονίζουμε και πρέπει να γίνει μια μεγάλη αυτοκριτική για την ποιμαντική μας πολιτική, να γίνει τέτοια, έτσι ώστε να αποκαλύπτει την πραγματική ταυτότητα του Ιησού, να αποκαλύπτει, να αποδεικνύει και να εμπεδώνει τις χριστιανικές αλήθειες του ευαγγελίου στις σωστές του διαστάσεις, μακριά από συντηρητισμούς, αλλά και μακριά από ασύδοτους φιλελευθερισμούς. Πρέπει να υπάρχει το μέτρο. Από τη μια δεν πρέπει να αφήσουμε και να απομακρυνθούμε από τις αρχές και τις αξίες που διέπουν το Ευαγγέλιο και την Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας και τα δόγματα, αλλά ταυτόχρονα δεν πρέπει να είμαστε στους τρόπους μεταφοράς αυτών των αληθειών συντηρητικοί και ξένοι από τις εξελίξεις της σύγχρονης εποχής. Πρέπει να ελίσσομαστε με τρόπους, ώστε να μπορούμε αποδοτικά και σταθερά να επικοινωνούμε με τους ανθρώπους και να εξυπηρετούμε την επικοινωνία τους με τον Θεό. Δηλαδή, δεν πρέπει εμείς να πέσουμε στην παγίδα να θεωρηθούμε υποκατάστατα, αλλά να γίνουμε εμείς ο δρόμος που θα περπατήσει ο άλλος για να κάνει την προσωπική του επαφή με το θείο. Και όταν γίνει αυτό προχωρά ο ίδιος με ασφάλεια. Το εξυπηρετούμε αυτό εμείς μέσα από την Εκκλησία ή απλώς καταρτί-

ζουμε ένα κατάλογο κανόνων και επιτιμιών και μετατρέπουμε την Εκκλησία από πίστη και ζωή σε θρησκεία;

Η θρησκεία είναι ένας ορισμός που δεν συνάδει με την πίστη και τη ζωή, αλλά με ανθρώπινα κατασκευάσματα, θεσμό που διεκδικούν κάτι άλλο από την σωτηρία της ψυχής του ανθρώπου. Είναι ανθρώπινα τα συμφέροντα στους ανθρώπινους θεσμούς. Η Εκκλησία όμως είναι ένας θεανθρώπινος οργανισμός. Και έτσι πρέπει τον Ιησού να τον καταστήσει τρόπο ζωής και συμπεριφοράς των ανθρώπων και ό,τι συνεπάγεται η λέξη Ιησούς Χριστός. Οπότε οι άνθρωποι να είναι θεοφόροι και όχι απλώς να γίνονται καλοί μαθητές μιας ιστορίας θρησκευτικής, η οποία έχει την αξία της, αλλά δεν αρκεί από μόνη της για να αλλάξει τον άνθρωπο και να τον βοηθήσει στο να μεταμορφωθεί σε έναν νέο άνθρωπο απομακρυσμένο από την αμαρτία του παλαιού Αδάμ.

Άρα, το πρόβλημα στην Εκκλησία είμαστε εμείς τα στελέχη που πρέπει να επιμορφωνόμεθα, αλλά προπαντός πρέπει να ζούμε τοιουτοτρόπως, ώστε αυτά τα οποία θέλουμε να πούμε στον κόσμο, να τα βιώνουμε εμείς και έτσι ο κόσμος να τα αντιλαμβάνεται περισσότερο και να αγαπά την Εκκλησία. Διότι όταν αποκαλύψουμε την αγάπη του Χριστού στον κόσμο, δεν μπορεί και αυτοί παρά να τον αγαπήσουν και να ποθήσουν να τον γνωρίσουν και τότε θα γίνει το θαύμα της αγάπης προς την Εκκλησία.

Τι προσφέρει η Μητρόπολη προς τον κόσμο και ειδικά πώς προσπαθείτε να προσεγγίσετε τη νεολαία;

Η Μητρόπολη προσφέρει πάρα πολλά και στον κόσμο και στη νεολαία και στα παιδιά και στους ηλικιωμένους. Καταρχάς, η ίδια η Μητρόπολη έχει καταστεί ένα θεματικό πάρκο ξεκούρασης και υγιούς επικοινωνίας για όλες της ηλικίες των ανθρώπων. Είναι χώρος προσευχής με έναν καταπληκτικό Ναό του Αποστόλου Ανδρέα, ο οποίος προσφέρει ένα συνεχόμενο πρόγραμμα προσευχής. Όμως έχουμε φιλοτεχνήσει ψηφιδωτά και μνημεία διάσπαρτα σε όλη την αυλή, όπου οι άνθρωποι πραγματικά μπορούν να περάσουν ξεκούραστα και μέσα από την καφετέρια που φτιάξαμε να περάσουν το χρόνο τους, να επικοινωνήσουν, τα παιδιά να παίξουν, οι μεγάλοι να ξεκουραστούν, οι ηλικιωμένοι να απολαύσουν ησυχία, ταυτόχρονα και να μορφωθούν, διότι όλα τα μνημεία, τα ψηφιδωτά και τα καλλιτεχνήματα που υπάρχουν σε συνδυασμό με τα δέντρα και τα λουλούδια έχουν ένα συμβολισμό και κάποιος που τα παρατηρεί μαθαίνει κιόλας. Άρα, πρώτα εμείς έχουμε γίνει ένας χώρος φιλοξενίας, ανάπαυσης και αγάπης και σαν κτηριακές εγκαταστάσεις τρόπος φιλοξενίας.

Κατ' επέκταση, με το ίδρυμα της Μητροπόλεως την Κεντρική Υπηρεσία Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ταμασού έχουμε εξαπλωθεί σε όλη την Μητροπολιτική Περιφέρεια και αντιμετωπίζουμε όλα τα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει το κάθε σπιτικό. Από προβλήματα σίτισης, ψυχικής υγείας,

συνεννόησης μεταξύ μικρών και μεγάλων, υγιούς ψυχαγωγίας, εξεύρεσης εργασίας, αντιμετώπιζουμε τα προβλήματα της αστυφιλίας, προωθούμε έργα στις κοινότητες σε συνεργασία με τα κοινοτικά συμβούλια. Δεν υπάρχει πτυχή της καθημερινότητας των συνανθρώπων μας στην περιφέρεια, για την οποία δεν έχουμε πρόταση, λύση και για την οποία δεν μπορούν να βρουν υποστήριξη στη Μητρόπολη. Αυτό όσον αφορά τις φυσικές, κοινωνικές και ψυχικές ανάγκες. Πάνω από όλα ασχολούμαστε με το αγιοπνευματικό πρόγραμμα που είναι ένας καλός συντονισμός των Εκκλησιών και των Μονών, έτσι ώστε να υπάρχει ένα πρόγραμμα και η δυνατότητα να συμμετέχουν οι άνθρωποι στα μυστήρια της Εκκλησίας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να ωφελούνται από αυτά με συνεχόμενες επιμορφώσεις, αγρυπνίες, λειτουργίες, παρακλήσεις, κατηχήσεις, ομιλίες και εκδηλώσεις που έρχονται να συμπληρώσουν στο μυστηριακό έργο που γίνεται εντός Εκκλησίας. Μια θεία ευχαριστία που συνεχίζεται και μετά τη θεία λειτουργία και έχει σχέση με την ερμηνεία και την αποκάλυψη του ευαγγελίου μέσα από τη ζωή του κάθε ανθρώπου.

Αρα, μέσα από τους συμβουλευτικούς σταθμούς πρόληψης για τα ναρκωτικά και τις εξαρτήσεις, τις ομάδες ψυχικής στήριξης του κόσμου για τα προβλήματα τους, τα κοινωνικά παντοπωλεία που φροντίζουν τριακόσιες οικογένειες κάθε δεκαπέντε μέρες, μέσα από ένα πρόγραμμα επισκέψεων σε ευαγή ιδρύματα και συνεργασία με θεσμούς ψυχικής και φυσικής υγείας είμαστε παρόντες και προσφέρουμε πάρα πολλά

σε πάρα πολλούς. Εύχομαι αυτό να συνεχίσει και μου δίνεται τώρα η ευκαιρία να ευχαριστήσω τους συνεργάτες μου, που πραγματικά αγόγγυστα αφιερώνονται σε αυτό το έργο και τα αποτελέσματα φαίνονται, διότι αυξάνεται ο κόσμος που προσεγγίζει τη Μητρόπολη και την Εκκλησία και αυτό δημιουργεί νέες ευκαιρίες συνεργασίας, αλλά και μεταφοράς του Ευαγγελίου σε όλη τη Μητροπολιτική μας Περιφέρεια.

Τη νεολαία την προσεγγίζουμε ενασχολούμενοι με την ψυχαγωγία που τους ενδιαφέρει, αλλά και δημιουργώντας εμείς εκδηλώσεις που προσκαλούμε τη νεολαία να προσέλθει. Όταν λέω την δική τους ψυχαγωγία, η Μητρόπολη έχει δημιουργήσει τον μεγαλύτερο ποδηλατικό όμιλο στην Κύπρο, έχουμε 7 σταθμούς με γύρω στα 250 παιδιά σήμερα, όπου μέσα από την αγάπη για το ποδήλατο προσφέρουμε και μια σωστή επικοινωνία μεταξύ τους και μέσα από τις αρχές του αθλητισμού, της πειθαρχίας, της ομαδικότητας, της συνεργασίας, περνούμε πάρα πολλά μηνύματα στα παιδιά και τα εμβολιάζουμε με τις αρχές του Ευαγγελίου. Όμως, αυτό γίνεται μέσα από έναν επαγγελματικό τρόπο, όπου τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν και το талантο τους και μάλιστα να φθάσουν σε κάποιο επίπεδο αριστείας σε αυτό. Έχουμε ήδη πρωταθλητές Κύπρου μέσα από τον ποδηλατικό όμιλο μας, διοργανώνουμε ήδη δύο διεθνείς αγώνες που λογαριάζονται στο παγκόσμιο καλεντάριον και καθιστούν την Κύπρο κέντρο ποδηλατικό.

Ταυτόχρονα όμως μας ενδιαφέρει και η πνευματική καλλιέργεια των παιδιών, οπότε γίνεται ένας συνδυασμός.

Με τον ίδιο τρόπο έχουμε 25 ομάδες φούτσαλ ποδοσφαίρου με 450 παιδιά και ακολούθως έχουμε ένα σκοπευτικό όμιλο με άλλους 170 νέους, έναν όμιλο μουσικής που τον ονομάσαμε «Φιλαρμονική Ορχήστρα Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού», όπου εκεί γύρω στα 70 παιδιά έχουν τη δυνατότητα μέσα από ένα εβδομαδιαίο πρόγραμμα να εξασκούν το αγαπημένο τους μουσικό όργανο και όλοι μαζί ως μια φιλαρμονική να συμμετέχουν σε εκδηλώσεις, συναυλίες, υποδοχές ιερών προσκυνημάτων, παρελάσεις ώστε να αξιοποιούν το τάλαντό τους. Όλα αυτά με πρωτοβουλίες της Εκκλησίας. Επίσης έχουμε βυζαντινές και ευρωπαϊκές χορωδίες. Το Γραφείο της Ποιμαντικής Διακονίας του οποίου προϊστάται ο π. Θεοτόκης αυτή την περίοδο, έχει πάρα πολλές δραστηριότητες και εκδηλώσεις που αφορούν τη νεολαία, όπως Φεστιβάλ νεολαίας, ομιλίες, σχολές γονέων, επισκέψεις, συντονισμό καθηγητικού έργου κ.ά. Ένας άλλος τομέας είναι οι κατασκηνώσεις, οι οποίες προσκαλούν τους νέους κάθε χρόνο σε μεγάλους αριθμούς και αποκτούν εμπειρίες πραγματικής χριστιανικής επικοινωνίας, γεγονός που αποβαίνει για αυτούς μια σοβαρή εμπειρία για το μέλλον τους.

Οπότε, μέσα από το Τμήμα της Ποιμαντικής Διακονίας και σε συνεργασία με άλλα Τμήματα ανοίξαμε την πόρτα της Μητρόπολης και κάναμε μια «επίθεση» αγάπης προς τον κόσμο και τη νεολαία έχοντας πάρα πολύ καλή ανταπόκριση.

Είμαστε ιδιαίτερα ευχαριστημένοι για αυτό και πάλι δράτομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω τα μέλη της Ποιμαντικής Διακονίας για το πολύ σπουδαίο έργο που επιτελούν.

Πανιερώτατε, νιώθετε ευχαριστημένοι με την προσφορά σας προς τον κόσμο; Υπάρχουν μελλοντικά σχέδια τα οποία θα υλοποιήσετε στο μέλλον;

Ποτέ δεν είμαι ευχαριστημένος με τον εαυτό μου και ουδέποτε θεωρώ ότι η προσφορά μας ήταν αρκετή. Γι' αυτό τον λόγο, συνέχεια σκέφτομαι, δημιουργώ, προτείνω, οργανώνω νέα σχέδια, αναδιπλώνομαι συνεχώς για να γίνουν όσο πιο αποτελεσματικές όλες οι υπηρεσίες της Μητρόπολης. Θέτω νέους στόχους όταν βλέπω ότι υπάρχει χώρος για αυτούς. Όταν θεωρώ ότι κάτι δεν πήγε, καλά το επανασχεδιάζω και το αναθεωρώ. Υπάρχουν πάρα πολλά μελλοντικά σχέδια για το μέλλον και για τους κληρικούς μας και για την ποιμαντική μας πολιτική.

Ένα σίγουρα πολύ σοβαρό πρόγραμμα που θα έχουμε είναι το πλανητάριο το οποίο δημιουργείται δίπλα από τη Μητρόπολη. Δεν θα μας ανήκει, αλλά θα έχουμε την άδεια από τον ιδιοκτήτη να καθορίζουμε την κοινωνική και πνευματική του πολιτική. Αυτό σημαίνει ότι εμείς μέσα από την αστρονομία και την έρευνα της επιστήμης θα μπορούσαμε να δώσουμε στα παιδιά φοβερές εμπειρίες για τις αλήθειες του σύμπαντος, του διαστήματος. Μέσα από ένα καταπληκτικό πλανητάριο, που πολυδιάστατα θα κατεβάζει τα άστρα στη γη, για να τα μελετούν οι άνθρωποι.

Θα δημιουργούμε επιστημονικά ερεθίσματα και θα εξάπτουμε τη φαντασία των μαθητών, των παιδιών και των μεγάλων, έτσι ώστε να μπορούν να προβληματίζονται για τις μεγα-

λύτερες αλήθειες που κρύβονται πίσω από τα άστρα, για τον Θεό και την δημιουργία Του. Μέσα από αυτό το πλανητάριο θα λειτουργήσουν θαυμάσια και οι περιβαλλοντικοί όμιλοι μας, διότι μπορούν να γίνουν μελέτες και παρουσιάσεις για την οικολογία, τις φυσικές ομορφιές του τόπου, τα δάση, τις κοιλάδες, τα φαράγγια, τις θάλασσες, τον θαυμάσιο κόσμο του βυθού και του ουρανού, μέσα από σπουδαία σεμινάρια παρουσιαζόμενα με ένα κινηματογραφικό τρόπο, γεγονός που βοηθά τα παιδιά να τυπώνουν καλύτερα πληροφορίες, αλλά και να εξάπτεται η φαντασία, να εμπνέονται για μια καλύτερη ζωή, για ένα καλύτερο αύριο και να βάζουν ιδέες δημιουργικές για μια καλύτερη κοινωνία. Πιστεύω αυτό θα είναι κάτι πολύ σημαντικό για το μέλλον. Έχουμε και πολλά άλλα βέβαια εύχομαι σιγά σιγά ο Θεός να μας βοηθήσει να τα επιτύχουμε.

Τι θέση πρέπει να έχει ο Χριστός στη ζωή μας; Εξαρτάται αυτό με βάση την προσωπική μας πίστη;

Ο Χριστός έχει κεντρική θέση στη ζωή μας. Είναι το κέντρο της ζωής μας.

Καθημερινά όταν ξυπνούμε τον ευχαριστούμε ως Θεό που μας έπλασε, που μας έδωσε ακόμη μια ημέρα δώρου ζωής για να την αξιοποιήσουμε για την τελειότητά μας. Κατά τη διάρκεια της ημέρας με την βοήθεια Του και την παρουσία Του διεκπαιώνουμε το αγαθό και για την ωφέλεια και τη σωτηρία της ψυχής μας, αλλά και για το καλό του κόσμου.

Είναι ο διαχρονικός μας σύμβουλος, τον οποίο κάθε δευτερόλεπτο τον ρωτούμε, τι θα έκανε ο Ίδιος; Είναι ο μόνιμος σύμβουλος και συνοδός μας και τα πάντα αποφασίζονται και καθορίζονται με τη συνείδηση που ο Χριστός ζωγράφισε στη ψυχή μας και μιλά μέσα απ' αυτήν. Είναι το ακουστικό που έχουμε στη ψυχή μας που συνέχεια μας υπενθυμίζει την αλήθεια και μας αποκαλύπτει την ομορφιά της ζωής. Είναι η πνοή που θερμαίνει την ύπαρξή μας μέσω όλων εκείνων των ενάρετων αξιών που έφερε στη ζωή μας. Άρα, αντιλαμβανόμαστε τι σημαίνει κέντρο και τι σημαίνει όλον. Είναι και το κέντρο μας, είναι και το όλον μας, είναι και τα πάντα. Μέσα από μας ζει ο Χριστός. Αυτό σημαίνει μίμηση Χριστού. Όποιος μας συναντήσει πρέπει να Τον αναγνωρίζει μέσα από την συμπεριφορά μας. Αν δεν το πετύχουμε αυτό, αποτυγχάνουμε σαν χριστιανοί.

Η ταυτότητά μας γράφει Χριστιανός. Αυτό με κάθε μας αναπνοή να το εκφράζουμε και να το αποδεικνύουμε με τη συμπεριφορά μας και τα έργα μας. Τόση σημασία έχει ο Χριστός για μας. Άρα τα πάντα εξαρτώνται από την πίστη μας σ' Αυτόν και έτσι καθορίζονται τα βήματα στη ζωή μας.

Κλείνοντας θα θέλαμε τις ευχές σας για το 2021. Το 2020 μάς απέδειξε ότι η ανθρωπότητα είναι ακόμη πολύ εύθραυστη, τόσο σωματικά αλλά περισσότερο πνευματικά. Ποια είναι η άποψή σας για την πανδημία και ποια η στάση της Μητρόπολης προς αυτήν;

Για το 2020 - 2021 θα επαναλάμβανα κάτι το οποίο θα θεωρηθεί κλισέ, όμως τώρα πιστεύω ότι το έχουμε ανάγκη πολύ περισσότερο παρά ποτέ.

Αν είχα τη δυνατότητα θα κήρυσσα αυτό το έτος και το ερχόμενο έτος μετανοίας. Έχουν περάσει από την γέννηση του Χριστού 2021 χρόνια. Η ανθρωπότητα έχει περάσει τόσες πολλές περιπέτειες. Αποκτήσαμε τόση πολλή μεγάλη εμπειρία και έχουμε φτάσει σε υψηλά επίπεδα αντίληψης για τη λειτουργία του κόσμου και το πόσο μεγάλο ευεργέτημα μάς έδωσε ο Θεός, που αρχίσαμε την αντίστροφη μέτρηση της καταστροφής. Το καταστρέψαμε με την παρεκτροπή των ανθρωπίνων σχέσεων, την ισοπέδωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με την υπεροχή του νόμου της ζούγκλας, του ψεύδους, της υποκρισίας, της εκμετάλλευσης, με τον πόλεμο, με την καταστροφή του περιβάλλοντος, με την απαξίωση του ανθρώπου, και γενικά με την απαξίωση της δημιουργίας. Θεωρώ ότι για να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε τη θεραπεία του προβλήματος, που κατέστη πλέον θανατηφόρο, θα πρέπει ο άνθρωπος να κάνει την αυτοκριτική του και να μετανοήσει. Πρέπει δηλαδή να αλλάξουμε πορεία. Πρέπει να αλλάξουμε νου. Να συνειδητοποιήσουμε τα λάθη μας και να ξεκινήσουμε ένα ένα να τα θεραπεύουμε.

Αυτό όμως πρέπει να ξεκινήσει από την προσωπική μετάνοια. Άρα η μετάνοια δεν είναι κάτι το συλλογικό, είναι κάτι το πολύ προσωπικό, που μπορεί να γίνει συλλογικό. Πρέπει να μετανοήσουμε για όλα αυτά τα κακά που επιτρέπουμε να

γίνονται στη γη και που σκλαβώνουν τη ψυχή μας στα πάθη και στις επιθυμίες τα οποία δεν την αφήνουν να πετάξει στους ουρανούς, όπου της αξίζει να βρίσκεται.

Ο άνθρωπος μπορεί να κερδίσει τον παράδεισο, ακόμα και απ' αυτή τη ζωή. Και όμως δεν μπορεί να τον εντοπίσει, δεν μπορεί να τον ανακαλύψει μέσα από την ομορφιά των ανθρωπίνων σχέσεων και την απόλαυση της δημιουργίας, αλλά τον ψάχνει μέσα από ψεύτικους χώρους, τρόπους και νοοτροπίες παρασυρόμενος από την πραγματικότητα σε μια ψευδαίσθηση. Για να μπορέσει να συνέλθει από την ψευδαίσθηση πρέπει να μετανοήσει, να κάνει την αυτοκριτική του και να πάρει αποφάσεις.

Ας είναι λοιπόν το έτος 2021 το έτος μετανοίας που θα μας επαναφέρει πίσω στο δρόμο της πραγματικής μας σωτηρίας. Μιας σωτηρίας που συνδυάζει και τη σωτηρία της ψυχής και του κόσμου που δημιούργησε και εμείς κληροδοτήσαμε.

Προβληματισμοί στην εξωσωματική γονιμοποίηση

Αρχιμανδρίτης Θεοτόκης Φαίδωνος

Είναι αλήθεια ότι μέχρι σήμερα ειδικά σε κλειστές κοινωνίες η στειρότητα θεωρείται ταμπού αλλά και το χειρότερο, εθεωρείτο κατάρα όπως στην παλαιότερη εποχή. Στην εποχή αυτή βέβαια πάντα η γυναίκα ήταν η στείρα και ποτέ ο άνδρας. Σήμερα, με την βοήθεια της επιστήμης ανακαλύφθηκε ότι η στειρότητα της γυναίκας ισοδυναμεί με αυτήν του άνδρος. Έτσι αντιλαμβανόμαστε ότι πλέον στις μέρες μας η στειρότητα οφείλεται και στον άνδρα αλλά και στη γυναίκα. Σύγχρονες μελέτες αναφέρουν ότι μεγάλος παράγοντας της αδυναμίας γονιμοποίησης είναι το άγχος, η διατροφή, η ψυχολογική πίεση από τον ή την σύντροφο, αλλά και την κοινωνία.

Οι ρυθμοί της σημερινής ζωής έχουν αλλάξει, και ένα παιδί, δυστυχώς πολλές φορές, κατά τη νεανική ηλικία θεωρείται περισσότερο μπελάς στην καριέρα μας. Το ανθρώπινο σώμα όμως, και ειδικά το γυναικείο, μας αποδεικνύει ότι ο κατάλληλος καιρός για μητρότητα είναι η νεανι-

κή ηλικία. Αυτή η καθυστέρηση της μητρότητας επιφέρει πολλές δυσκολίες, τόσο στο σώμα, αλλά και στο πνεύμα. Βέβαια, σε οποιαδήποτε ηλικία έρθει η ευλογία αυτή και όλα είναι φυσιολογικά, τότε δεν υπάρχει κάποιο μεμπτό.

Το σώμα καταπονείται στην απερίσκεπτη πολλές φορές νεανική ηλικία, με λάθη τα οποία πολλές φορές στερούν την μητρότητα και την πατρότητα. Πολλές φορές ακόμη ερωτικές προφυλάξεις μπορούν να οδηγήσουν στην στειρότητα με τον τραυματισμό του σώματος της γυναίκας.

Αρκετοί επιστημονικοί κύκλοι αναφέρουν ότι η Εκκλησία είναι αντίθετη με την επιστήμη και την τεχνολογία, αυτό όμως έχει αποδειχτεί ότι είναι μια κακοδοξία. Η Εκκλησία είναι υπέρ της επιστημονικής επιτυχίας του ανθρώπου. Η επιστήμη και ειδικά της σύγχρονης ιατρικής, που έχει σκοπό να ανακουφίσει τον ταλαιπωρημένο άνθρωπο, τυγχάνει συμπαράστασης από την Εκκλησία,

όμως οτιδήποτε καταργεί τον σεβασμό έναντι της δημιουργίας, ως θαύματος της αγάπης και της ελευθερίας του Θεού, αλλοιώνει το βιβλικό και πατερικό κριτήριο των ηθικών αληθειών, διαταράσσει τις ανθρώπινες σχέσεις, περιορίζει το αυτεξούσιο και υποβαθμίζει τη μοναδικότητα του προσώπου δεν γίνεται αποδεκτό απ' αυτήν (1). Με λίγα λόγια, η Εκκλησία προσπαθεί να θέσει τον ηθικό φραγμό στην επιστήμη να μην υπερβαίνει τα όρια της χριστιανικής ηθικής και παραδόσεως, και βέβαια να μην αφήσει τον άνθρωπο να βλασφημεί εναντίον του Θεού προσπαθώντας ο ίδιος να γίνει θεός.

Δυστυχώς, στις μέρες μας δεν σέβονται όλοι την ιερότητα της ζωής που εκφράζει η Εκκλησία μας και οι θεοφόροι Πατέρες μας. Πολλοί ιατροί προσπαθώντας, είτε να το παίξουν θεοί, είτε δημιουργοί, όχι μόνο υπερβαίνουν τα όρια της αλαζονείας, αλλά υπερβαίνουν κάθε ηθικό ανθρώπινο φραγμό. Ακόμη, πολλοί άνθρωποι απελπισμένοι, στην προσπάθεια να γίνουν γονείς, θυσιάζουν τα πάντα μπροστά στο αίσθημα της μητρότητας ή της πατρότητας. Όντως, είναι μεγάλη ευλογία η μητρότητα και η πατρότητα, αλλά αυτό το γεγονός καταντά προβληματικό, όταν το τοποθετούμε μόνο σε προσωπικό επίπεδο και σε προσωπική κατάκτηση. Καλύτερο θα ήταν, αν το βλέπαμε κάτω από το θέλημα του Θεού. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτές τις συνθήκες κάτω από το πνεύμα της Εκκλησίας, με την καθοδήγηση ενός πνευματικού και όχι

κάτω από οικονομικά συμφέροντα, αλαζονικές και ανεξέλεγκτες δυνατότητες της επιστήμης. Στην δεύτερη περίπτωση, δυστυχώς, υπάρχουν αναπόφευκτες συνέπειες σωματικές, αλλά και κυρίως πνευματικές. Βέβαια, αυτό αφορά τους ανθρώπους που πιστεύουν στο θέλημα του Θεού και με ελευθερία το ακολουθούν.

Η κυριότερη ψυχοσωματική συνέπεια είναι η καταστροφή, δηλαδή ο θάνατος των εμβρύων που θεωρούνται δεύτερης κατηγορίας και δεν μπορούν να εμφυτευθούν μέσω της εμβρυομεταφοράς στη γυναίκα για κύηση. Η εμβρυομεταφορά είναι δυνατόν να έχει θετικό αποτέλεσμα με την επιτυχία της εμφύτευσης, αλλά και αρνητικό με την αποβολή εμβρύων.

Μετά την εξωτερική γονιμοποίηση, από την 2η ως την 5η μέρα, επιλέγονται με κριτήρια μορφολογικά και μεταφέρονται στη μήτρα έμβρυα καλής ποιότητας. Πρέπει να λεχθεί ότι, στις κλινικές κυρίως που γίνονται οι τεχνικές γονιμοποιήσεις, είτε για οικονομικά θέματα, είτε για θέματα ηλικίας της γυναίκας, γονιμοποιούνται πολύ περισσότερα ζυγωτά απ' αυτά που μπορούν να εμφυτευθούν σε μια μήτρα. Σε μια μήτρα μπορούν να εμφυτευθούν 2 με 5 ζυγωτά ή και περισσότερα πολλές φορές. Τα υπόλοιπα αν έχει χρήματα το ζεύγος, ή αν θέλουν στο μέλλον να αποκτήσουν περισσότερα παιδιά, μπορούν να τα καταψύξουν, χωρίς τη βεβαίωση του ιατρού ότι θα είναι κατάλληλα για εμφύτευση. Ο λόγος, που ένας ιατρός γο-

νιμοποιεί πολλά ωάρια είναι διότι θα έχει τη δυνατότητα της επιλογής έχοντας περισσότερο ποσοστό επιτυχίας στην κύηση. Τα υπόλοιπα, τα οποία περισσεύουν, διατηρούνται στη κατάψυξη, είτε για μελλοντική χρήση από τους γονείς, όπως είπα, είτε για δανεισμό σε τρίτους, είτε για να αποτελέσουν πειράματα σε εργαστήρια, είτε, τέλος, για να καταστραφούν.

Η ποιότητα των γονιμοποιημένων ωαρίων, αλλά και άλλοι παράγοντες, όπως η ηλικία της γυναίκας, το ιστορικό του ζευγαριού, το νομοθετικό πλαίσιο, οι οικονομικοί λόγοι, καθορίζουν τον αριθμό των μεταφερόμενων πλέον εμβρύων, ώστε ν' αποφεύγονται οι πολύδυμες κυήσεις που συνδέονται με μαιευτικά, κοινωνικά και ηθικά προβλήματα.

Δεν μπορούν όλες οι γυναίκες να εγκυμονούν δίδυμα ή τρίδυμα. Αυτό είναι ένα γενετικό ιδίωμα που διαφέρει σε κάθε γυναίκα. Όταν μεγαλώσουν τα έμβρυα σε μια μήτρα, η οποία δεν είναι ικανή γενετικά να αντέξει πολύδυμες κυήσεις, τότε ο γιατρός μπορεί να επιβάλει τερματισμό κύησης ενός των τριών ή των δύο εμβρύων. Ο λόγος είναι για να μπορέσουν να αναπτυχθούν τα υπόλοιπα έμβρυα φυσιολογικά και να αποφύγουν τις επιπλοκές της κύησης που μπορεί πολλές φορές να φέρουν και κινδύνους στη μητέρα. Δηλαδή θα θυσιάσουμε ένα έμβρυο για να ζήσουν τα υπόλοιπα. Ποιος θα φέρει την ευθύνη αυτή; Μπορεί μια μητέρα να κα-

λείται να επιλέξει ποιο έμβρυο θα διαλέξει; Ποιο παιδί της θα αφήσει να ζήσει και ποιο όχι; Καταλαβαίνουμε ότι σε τέτοια διλήμματα δεν μπορεί να πάρει απόφαση ο άνθρωπος, διότι συγκρούεται με τις ηθικές αξίες του, εκτός, βέβαια, αν οι ηθικές αξίες έχουν διαστρεβλωθεί.

Στην Ελλάδα όπως και στην Κύπρο δυστυχώς ο νόμος επιτρέπει την κατάψυξη των ζυγωτών. Η κα Χαρίκλεια Φωτοπούλου, Θεολόγος, θα παρατηρήσει σε μελέτες της ότι ο νόμος αυτός υποβιβάζει την αξία του προεμφυτικού εμβρύου και δεν εξασφαλίζει την προστασία της ζωής του από την στιγμή που ενώνεται το ωάριο με το σπερματοζώαριο και αυτό ανοίγει δρόμο για πειράματα, ενδεχόμενες μελλοντικές παρεμβάσεις σ' αυτό, αλλά ακόμη και την καταστροφή του.

Εδώ δημιουργούνται πολλά άλλα ερωτήματα. Είναι αμαρτία η καταστροφή και η κατάψυξη των ζυγωτών; Πότε ξεκινά η ζωή; Μετά την 14η μέρα; Είναι πραγματική η θεωρία του προεμβρύου; Ή απλώς εφηύραν αυτόν τον όρο, για να απαλύνουν τις τύψεις τους λόγω της καταστροφής χιλιάδων ζυγωτών ή εμβρύων;

Στο ζήτημα της αρχής της ζωής η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει σαφή τοποθέτηση. Πρεσβεύει την «εξ άκρας συλλήψεως» εμπύχωση του ανθρωπίνου εμβρύου, δηλαδή το ζυγωτό είναι έμψυχη ανθρώπινη ύπαρξη. Και όχι μόνο είναι έμψυχη ανθρώπινη ύπαρξη, αλλά, κατά την άποψη του Αγ. Γρηγορίου του Θεολόγου, η ψυχή του είναι εξ αρχής

τέλεια, δεν μπορεί όμως να εκδηλώσει τις ενέργειες της, λόγω της ατέλειας του σωματικού στοιχείου. Οι ενέργειες της εμφανίζονται σταδιακά με την πρόοδο της σωματικής ανάπτυξης (2). Πολλοί Πατέρες της Εκκλησίας μας συμφωνούν ότι η ψυχή είναι «η ζωοποιούσα το σώμα δύναμις». Έτσι η ψυχή υπάρχει από την πρώτη στιγμή της σύλληψης, παραμένει στο σώμα, ασκώντας τη ζωοποιό της ενέργεια, μέχρι τη στιγμή που η αναχώρησή της από αυτό σηματοδοτεί τον θάνατο του σώματος. Επομένως, δεν μπορεί να υπάρξει ζωή χωρίς την ύπαρξη ψυχής στο σώμα, είτε αυτό είναι το μονοκύτταρο σώμα του ζυγωτού, είτε το πολυκύτταρο σώμα ενός ανθρώπου.

Η χριστολογική θεμελίωση πραγματοποιείται με την Έκθεση Πίστεως των Διαλλαγών 433, όπου σημειώνεται:

«Ομολογούμεν τοιγαρούν τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν, τον Υιόν του Θεού τον μονογενή, Θεόν τέλειον και άνθρωπον τέλειον εκ ψυχής λογικής και σώματος (...) και εξ αυτής της σύλληψης ενώσαι εαυτώ τον εξ αυτής ληφθέντα ναόν».

Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό ότι η αναφορά στην ψυχοσωματική ενότητα του Θεού Λόγου στο πρόσωπο του Ιησού κατά τη σύλληψη, καθιστά την ορθόδοξη θεολογία απόλυτη απέναντι στην οντολογική στιγμή της εμπυχώσεως του εμβρύου και στον απαιτούμενο σεβασμό ως ανθρώπινο πρόσωπο. Κατά τον Αγ. Μάξιμο τον Ομο-

λογητή «Ενωθείς (Λόγος) κατά την σύλληψιν τη σαρκί δια μέσης ψυχής νοεράς, έδειξεν ότι άμα σώμα (άμα) και ψυχή, εν του εταίρου μη προτερεύον, αλλ' άμα κατ' άμφω κατά την σύλληψιν» (3). Η ύπαρξη της ζωής ξεκινά με την ένωση ενός σπερματοζωαρίου με ένα ωάριο σε ένα νέο κύτταρο, το οποίο ονομάζεται πλέον γονιμοποιημένο ωάριο και ζυγωτό. Με την ολοκλήρωση της ένωσης αυτής υφίσταται πλέον μια καινούργια ανθρώπινη ζωή με το δικό της γενετικό υλικό που είναι μοναδική και ανεπανάληπτη. Η ψυχή δεν εγκαθίσταται στο σώμα, αλλά είναι σύμφυτη με αυτό. Μαζί με το σώμα γεννιέται και η ψυχή. Μάλιστα ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης μιλά διεξοδικά για το ταυτόχρονο της γεννήσεως ψυχής και σώματος «Ο άνθρωπος είναι ένας. Αυτός που αποτελείται από ψυχή και σώμα. Και δεχόμαστε πως μία και κοινή είναι η αρχή της υπόστασης του, για να μην παρουσιάζεται ο ίδιος προγενέστερος και μεταγενέστερος του εαυτού του, όταν προηγείται το σωματικό στοιχείο και καθυστερεί το ψυχικό... Αρνούμαστε ότι κατά την δημιουργία του κάθε ανθρώπου προηγείται το ένα του άλλου, δηλαδή ούτε η ψυχή προηγείται του σώματος, ούτε και το αντίθετο, ώστε ο άνθρωπος να μην επαναστατεί προς τον ίδιο τον εαυτό του, αφού θα διχάζεται με τη χρονική διαφορά της δημιουργίας των δυο συστατικών του». (4)

Υπάρχουν πολλές αποδείξεις ότι τα ζυγωτά, τα έμβρυα ή τα προέβρυα, όπως λένε μερικοί, είναι όντως ψυχές και σώματα, δηλαδή ανθρώπινες υπάρξεις που δεν έχουν προλάβει να εκφράσουν τις σωματικές και ψυχικές του ικανότητες. Και ο λόγος, διότι δεν τους δόθηκε η ευκαιρία, μάλλον το δικαίωμα της ζωής. Επίσης, μέσα σ' ένα έμβρυο εικονίζεται ταπεινά ο Θεός.

Αυτή λοιπόν η ύπαρξη της ψυχής από την αρχή του ζυγωτού είναι και η απάντηση για τις εκτρώσεις, που πολλοί πιστεύουν ότι τα έμβρυα δεν έχουν ψυχή.

Όπως ο καθένας πάνω στην γη έχει αναπτύξει την φυσική του πορεία, έτσι και στο έμβρυο πρέπει να δώσουμε το δικαίωμα να το κάνει αυτό. Πρέπει να του αναγνωρίσουμε το δικαίωμα να ζήσει, να το προστατεύσουμε και να το φροντίσουμε. Σκοπός της ύπαρξης του εμβρύου είναι η ζωή και όχι ο πειραματισμός μιας πετυχημένης εξωσωματικής γονιμοποίησης ή το περίσσειμα γονιμοποιημένων ωαρίων που κρίθηκαν από κάποιο γιατρό γιατί είναι 2ας ή 3ης κατηγορίας. Επίσης, δεν είναι σκοπός τους να τα θέτουν σε αναμονή μέσω της κατάψυξης καταστρέφοντας τα μετά. Αυτά τα γεγονότα προσβάλλουν και μηδενίζουν την αξία του ιδίου του ανθρώπου και στερεί το δικαίωμα για ζωή, το οποίο είναι αναμφισβήτητο από όλους. Δεν πρέπει τα σύγχρονα ζευγάρια τα οποία προσπαθούν να γίνουν γονείς να τα εκμεταλλεύ-

ονται αρκετοί ασυνείδητοι ιατροί που μόνο σκοπό έχουν να εξαπλώνουν τη φήμη και τα κέρδη τους.

Τρόποι υπάρχουν και μέσω της τεχνολογίας, αλλά χωρίς να παίζουμε με τις ζωές ανυπεράσπιστων ανθρώπων, και πάντα κάτω από την δίκαιη αντιμετώπιση της Εκκλησίας.

Η Εκκλησία μας οικονομεί και συμμερίζεται τους ανθρώπους που δεν μπορούν να σηκώσουν το βάρος της ατεκνίας. Δεν απαγορεύει την εξωσωματική γονιμοποίηση. Αλλά πρέπει τα άτεκνα ζευγάρια να βρίσκουν ιατρούς που να σέβονται την ζωή και να μην υποτιμούν ψυχές τις οποίες καταστρέφουν για ποσοστά επιτυχίας ή για περισσότερα χρήματα. Επίσης, η ατεκνία πολλές φορές οδηγεί στη μεγάλη πράξη αγάπης, στη μεγάλη πράξη αυτοθυσίας, στην άρνηση του εγώ, της δικής μας ισχυρής κτητικότητας που ονομάζεται υιοθεσία. Αυτή η πράξη σίγουρα δεν είναι ευκαταφρόνητη από τον Θεό, σίγουρα είναι πράξη επαινετή και θεάρεστη. Η υιοθεσία είναι μίμηση της ζωής του Χριστού, διότι θα αγαπήσουμε τον συνάνθρωπό μας σαν παιδί μας και περισσότερο από τον εαυτό μας.

Όντως σήμερα με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και ειδικά στον τομέα της Βιοϊατρικής ο άνθρωπος βλέπει πολλά άπιαστα όνειρά του να γίνονται πραγματικότητα. Αυτό το γεγονός η Εκκλησία μας το υποδέχεται με ενθουσιασμό, παράλληλα όμως διαβλέπει ότι

η τεχνολογική πρόοδος συχνά αλλάζει τις επιθυμίες σε ανάγκες και καθιστά τον αγώνα για πνευματική ελευθερία δυσκολότερο. Πολλές φορές η επιμονή μας σε μια επιθυμία μπορεί να μετατραπεί σε εμμονή και έτσι με κάθε μέσο χωρίς να υπολογίσουμε κανένα κόστος, να προσπαθήσουμε να μετατρέψουμε τη στείριότητα σε γονιμότητα. Αυτό ενέχει τον κίνδυνο να μετατρέψει τον φυσικό και ιερό πόθο της τεκνογονίας σε ανυποχώρητο και εμμονικό θέλημα που μπορεί να εναντιώνεται στο θέλημα του Θεού. Η αρχή της ζωής του ανθρώπου είναι και του ιδίου θέλημα, αλλά είναι και θέλημα Θεού. Αν αυτές οι μέθοδοι χρησιμοποιούνται με σύνεση και σεβασμό έχει την δυνατότητα να αντισταχθεί στο θέλημα του Θεού, όπως αυτό εκφράζεται μέσα από τους φυσικούς νόμους Του. Και εκεί που ο Θεός θέλει, ο άνθρωπος μπορεί και αποτρέπει και εκεί που ο Θεός αρνείται, ο άνθρωπος να επιμένει (6).

Συμπέρασμα είναι, ότι κάθε σύλληψη ανθρώπου πρέπει να είναι κάτω από την σκιά του θελήματος του Θεού και όχι αποκλειστικό αποτέλεσμα ανθρώπινης αποφάσεως. Αν δεν το θέσουμε κάτω από την σκιά του θελήματος του Θεού και κάτω από την καθοδήγηση ενός σωστού πνευματικού, τότε η επιθυμία αυτή μπορεί εύκολα να ξεφύγει από τα ηθικά όρια της πίστης μας και να καταντήσει μια πράξη μη σεβόμενη την ιερότητα της ζωής.

- (1) Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου, Βιοηθική και βιοθεολογία, Ιερά Μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου (Πελαγίας) 2005 σελ 83.
- (2) Γρηγορίου Θεολόγου: Έπη θεολογικά, Βιβλ. Α' τόμ. Α' Έπη δογματικά, Η' Περί Ψυχής, RG 37, 453-454.
- (3) Βασίλειος Γ. Φαναράς δρ. Θ., Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, Ηθικοκοινωνική προσέγγιση, Θεσσαλονίκη 2000. Σελ 39-40.
- (4) (Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, Περί κατασκευής του ανθρώπου κεφ. 29°).
- (5) Επιτροπή βιοηθικής της Εκκλησίας της Ελλάδας. Αρ. γνωμάτευσης 9.
- (6) Επιτροπή βιοηθικής της Εκκλησίας της Ελλάδας. Αρ. γνωμάτευσης 18.

Η πορεία του εμβρύου.

ΑΓΑΠΗ – ΓΑΜΟΣ – ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Από το εγώ στο εμείς

κ. Αλέξανδρος Ταπάκης

Στο βιβλίο της Γενέσεως αναφέρεται ότι, μετά τη δημιουργία του κόσμου, ο Θεός είδε ότι ο άνθρωπος ήταν μόνος και είπε: «Ου καλόν είναι τον άνθρωπον μόνον». Έτσι δημιούργησε τη γυναίκα από την πλευρά του Αδάμ, όχι από την κεφαλή, για να μην είναι ανώτερη του, ούτε από τα πόδια, για να μην είναι κατώτερη του. Από την μέση όμως, για να είναι ίση με αυτόν.

Ο ίδιος ο Τριαδικός Θεός μάς δείχνει τη σωστή κοινωνία Αγάπης που πρέπει να υπάρχει μέσα στην κοινωνία της οικογένειας. Η Αγάπη στη Χριστιανική Θρησκεία βιώνεται στην ενότητα του Τριαδικού Θεού. Ο Θεός στη Χριστιανική Θρησκεία είναι τέλεια Κοινωνία Αγάπης, κοινωνία τριών προσώπων, του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, υπέρβαση του στείρου ατομισμού και της αποκλειστικής δυαδικότητας. Είναι κίνηση από το ΕΓΩ στο ΕΜΕΙΣ διά μέσου του ΕΣΥ. Μία αγαπητική Κοινωνία. Διά της αγάπης, άνδρας και

γυναίκα αλληλοπεριχωρούνται στο εμείς, χωρίς να χάνουν την ιδιαιτερότητά τους. Ο Άγιος Χρυσόστομος παρομοιάζει την ενότητα των συζύγων στο γάμο, όπως την ενότητα της Αγίας Τριάδος. Ο χριστιανικός γάμος, σύμφωνα με τον Απόστολο Παύλο (Εφεσ. 5:32) αποτελεί μια εικόνα του Χριστού και της Εκκλησίας.

Η αυθεντική αγάπη είναι σταυρός (1), (Μ. Καρδαμάκης Το Μυστήριο της Αγάπης). Η δημιουργία της οικογένειας και η ανατροφή των παιδιών είναι ένας δύσκολος αγώνας της συζυγίας. Το μυστήριο του γάμου μεταβάλλει την αγάπη των συζύγων σε αγάπη θυσιαστική, μοναδική και αιώνια. Εδώ έγκειται η διαφορά από τον πολιτικό γάμο ή από το σύμφωνο συμβίωσης. Στο μυστήριο του γάμου «νικάται η πτώση, η αδυναμία και το αδιέξοδο του ανθρώπου» (2).

Ο έρωτας δεν είναι κάτι το βέβηλο, το ανίερο, το οποίο εξαγιαζεται με την ευλογία της Εκκλησίας, αλλά

κάτι που από τη φύση του είναι ιερό, γι' αυτό ευλογείται από την Εκκλησία (3). Ο ιερός Χρυσόστομος αναφέρει ότι καθένας από τους συζύγους μόνος του είναι το μισό του ανθρώπου: «Ου γαρ εστίν εις ουδέπω, αλλ' ήμισυ του ενός... ουκ εισίν άνθρωποι δύο, αλλ' άνθρωπος εις... Ιδού αγάπης μυστήριον» (4).

Ο χριστιανικός γάμος δεν χωρεί σκοπιμότητες και ατομικές κενοδοξίες, αλλά είναι το μυστήριο της μεταμορφώσεως και της ολοκλήρωσης του ανθρώπου μέσα στη συζυγία. Μόνο στο επίπεδο της αγάπης ο γάμος είναι χαρά και δεν είναι κούραση, εξουθένωση και ανία. Οι σύζυγοι πρέπει να αισθάνονται ως συναγωνιστές στον ίδιο αγώνα στο στάδιο της οικογένειας και όχι ο ένας να θεωρεί και να εκμεταλλεύεται τον άλλο ως υποζύγιο ή ως σκεύος ηδονής απλώς.

Η ομόνοια ψυχών και σωμάτων (ευχή του γάμου), που εύχεται η Εκκλησία μας, αποτελεί σημαντικό συστατικό στο μυστήριο του γάμου. Δεν απομονώνεται το υλικό από το πνευματικό στοιχείο. Οι άνθρωποι είναι σώματα και ψυχές και επομένως έτσι ενώνονται στο γάμο. Η ψυχοσωματική ενότητα έχει διαταραχθεί, και επομένως αυτή η διαταραχή υπάρχει και μεταξύ των συζύγων. Η Εκκλησία ευλογεί τις χαρές του γάμου και εύχεται υπέρ των συζυγικών σχέσεων. Υπάρχουν άνθρωποι που δίνουν σημασία μόνο στο πνεύμα, με αποτέλεσμα οι σχέσεις στο

γάμο να είναι ψυχρές και προβληματικές. Από την άλλη έχουμε μια τυφλή και αυτονομημένη σεξουαλικότητα, που ταπεινώνει τον άνθρωπο (άνδρα ή γυναίκα) και τους θεωρεί ως σκεύη ηδονής.

Η Εκκλησία μας δεν ταυτίζει το σώμα και τον έρωτα με την τυφλή σαρκολατρία. Η ερωτική ζωή γίνεται μυστήριο συζυγικής αγάπης, που ενώνει ψυχοσωματικά δύο ανθρώπους σε μια μυστική ενότητα. Στον κώδικα 958 του Σινά παρουσιάζεται ο Κύριος να παρευρίσκεται στις χαρές του γάμου και την ίδια ώρα οι Αρχάγγελοι Μιχαήλ και Γαβριήλ να πλέκουν τα στέφανα και να ευπρεπίζουν τον νυμφώνα. «Αυτός Δέσποτα, εξαπόστειλον τον Αρχάγγελόν σου Μιχαήλ τον νυμφώνα του παστού ευτρεπίσαι και τον Γαβριήλ τας συζυγίας συμπλέξαι...» (5).

Ο γάμος είναι μια συνεχής πορεία προς ολοκλήρωση. Δυο ψυχές ενώνονται σε ένα σώμα και δυο σώματα σε μια ψυχή. Ο χριστιανικός γάμος είναι συνάντηση δύο ερωτευμένων ανθρώπων, μια ανθρώπινη αγάπη, που μπορεί να μεταμορφωθεί σε έναν αιώνιο δεσμό, αδιάλυτο, ακόμη κι από το θάνατο. Οι σύζυγοι αλληλοανακαλύπτονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Μέσα στο γάμο η αγάπη είναι η μοναδική δυνατότητα υπέρβασης του ανθρώπου και τελειώσεώς του μέσα στη χάρη. Η αγάπη των συζύγων είναι αγάπη θυσιαστική, μοναδική και αιώνια. Ο ιερός Χρυσόστομος συμβουλεύει τον σύζυγο: «Λόγια αγάπης

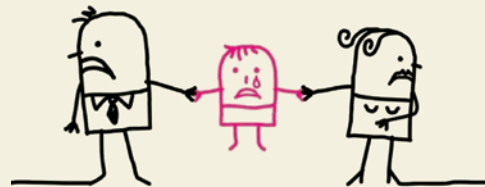
να της λες... Ποτέ να μην μιλάς με πεζό τρόπο, αλλά με φιλοφροσύνη, με τιμή, με αγάπη πολλή... Να την προτιμάς από όλους για όλα, για την ομορφιά, για τη σωφροσύνη της, και να την εγκωμιάζεις. Να κάνεις φανερό ότι σ' αρέσει η συντροφιά της ... Από όλους τους φίλους να την προτιμάς, και όλα τα παιδιά που σου χάρισε, κι αυτά εξ αιτίας της να τα αγαπάς» (6).

Ο γάμος έρχεται να θεραπεύσει με τρόπο συγκεκριμένο την πληγή που άνοιξε η πτώση στη σάρκα του κόσμου, δηλαδή την άρνηση της κοινωνίας της αγάπης. Είναι το μυστήριο της αγάπης του άνδρα και της γυναίκας. «Ουδείς ποτέ την εαυτού σάρκα εμίσησε, αλλ' εκτρέφει και θάλπει αυτήν» (7).

Η ενστικτώδης λειτουργία της σεξουαλικότητας δεν είναι ανθρώπινη αμαρτία, αλλά φιλανθρωπία του Θεού. Ο Θεός για να σώσει τον άνθρωπο από τον ατομικισμό, κάνει το σώμα του να κινείται ακούσια προς τον άλλον. Αυτό είναι μια Έξοδος από τον ατομικισμό και τη μόνωση. Η σαρκική επιθυμία είναι κίνητρο ενότητας και αγάπης.

Στο χριστιανικό γάμο η σεξουαλικότητα καταφάσκειται, όταν υποτάσσεται στην αγάπη, όταν εκφράζει την έξοδο από το εγώ και τον ατομικισμό. Η σεξουαλικότητα έχει απρόσωπο χαρακτήρα, ενώ ο έρωτας και η αγάπη έχουν το στοιχείο της ιδιαιτερότητας του προσώπου. Ως αντικείμενο ένα συγκεκριμένο, ανεπανάληπτο άτομο, το μοναδικό πρόσωπο.

Μόνο στο επίπεδο της αγάπης ο γάμος είναι χαρά. Δεν είναι τυχαίο που το πρώτο θαύμα του Χριστού έγινε στο Γάμο της Κανά. Το θαύμα της Κανά δείχνει τη σημασία που δίνει ο Χριστός στο μυστήριο του γάμου. Ο Χριστός και η Εκκλησία με τις ευλογίες της προσφέρει μια αληθινή μεταμόρφωση μέσα στον εν Χριστώ γάμο. Η μεταβολή του νερού σε κρασί, που έκανε ο Κύριος σε αυτό το θαύμα συμβολίζει και υποδεικνύει τη μεταβολή που πρέπει να χαρακτηρίζει τους συζύγους. Μια μεταβολή προς το καλύτερο, προς το τελειότερο.

Η σχέση ανάμεσα στο γάμο και στην παρθενία δεν είναι σχέση αντίθεσης, αλλά υπέρβασης. Εκείνοι που επιλέγουν την αγαμία δεν περιφρονούν τον γάμο, αλλά επιλέγουν να νυμφευθούν την Εκκλησία, η οποία τους ενώνει με τον Θεό. Γι' αυτό μόνο μέσα στην Εκκλησία έχει νόημα η παρθενία. Όπως με το γάμο ο άνθρωπος αφιερώνεται στην οικογένειά του, έτσι και με την παρθενία αφοσιώνεται σε μια πολύ ευρύτερη οικογένεια, την Εκκλησία. Έχει ολοκληρωτικό δόσιμο στην Εκκλησία, κυριευμένος από τον θείο έρωτα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΓΑΜΟΥ

Όμως, δυστυχώς, στο γάμο δεν είναι όλα ρόδινα. Ο εγωκεντρισμός αποτελεί χαρακτηριστικό της σημερινής κοινωνίας και σε αυτόν οφείλονται τα περισσότερα προβλήματα στο γάμο. Οι σημερινοί άνθρωποι αντί να πορεύονται από το ΕΓΩ στο ΕΣΥ και στο ΕΜΕΙΣ κλείνονται στον εαυτό τους. Δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν. Υπάρχει, μπορούμε να πούμε «συναισθηματικός αναλφαβητισμός» στη σημερινή κοινωνία μας. Οι άνθρωποι και κυρίως οι νέοι δεν έμαθαν να αγαπούν. Κλείνονται στον εαυτό τους, ασχολούνται πιο πολύ με το κινητό ή τον υπολογιστή, παρά με τον σύζυγο ή με τα παιδιά. Ίσως τραγουδούν περισσότερα τραγούδια για την αγάπη και τον έρωτα, ίσως να γράφονται πολλά έργα ποιητικά, θεατρικά, λογοτεχνικά, για την αγάπη, αλλά οι σημερινοί άνθρωποι δεν έμαθαν να αγαπούν σωστά.

Η απομάκρυνση των συζύγων είναι αποτέλεσμα της απομάκρυνσης από τον Θεό. Η έκπτωση της Αγάπης, η έλλειψη επικοινωνίας, ο εγωισμός και η υποδούλωση του ανθρώπου στη σάρκα, οδηγεί στην πορνεία τη μοιχεία, τη βία στην οικογένεια. Πρόξενος της μοιχείας δεν είναι η σεξουαλική επιθυμία καθ' εαυτή, αλλά η αποδέσμευσή της από τη συζυγική αγάπη.

Είναι γι' αυτό που χρειάζεται η ενδυνάμωση των συζύγων μέσα στην εκκλησία και στην ενότητα που προ-

σφέρει η εκκλησία μέσα από τα μυστήρια της και ιδίως το μυστήριο της Εξομολογήσεως και της Θείας Ευχαριστίας. Στην προκείμενη περίπτωση είναι σημαντικός ο ρόλος των σωστών και φωτισμένων πνευματικών, οι οποίοι θα καθοδηγούν τους νέους στην πορεία προς τον άλλο, το έτερον ήμισυ, πριν τη δημιουργία μιας σχέσης. Πρέπει να καθοδηγούν τους νέους και τις νέες για το πώς πρέπει να είναι αυτή η αγαπητική σχέση, που πρέπει να είναι υπέρβαση του εγωισμού και πορεία προς μια δοτική και θυσιαστική αγάπη. Οι πνευματικοί μας επίσης, έχουν καθήκον να βοηθούν τους συζύγους να ξεπερνούν αυτά τα προβλήματα και να καλλιεργούν σωστά την κοινωνία της θυσιαστικής Αγάπης και της ενότητας μέσα στο γάμο.

- (1) (Μ. Καρδαμάκης «Το Μυστήριο της Αγάπης» στου Στ. Φωτίου «Η Ελευθερία της Αγάπης» Ιερά Μητρόπολη Κιτίου, 2000, σελ. 310).
- (2) Μ. Καρδαμάκης ο.π.π. σελ. 312.
- (3) Γ. Ροδίτης, «Αγάπης μυστήριον», Ο Ιερός Χρυσόστομος για το γάμο, Αθήνα 1995 σελ. 15).
- (4) Ελληνική Πατρολογία Migne 62, 387 και 139.
- (5) Τ. Ζαννής «Δος αυτοίς ομόνοιαν ψυχών και σωμάτων» στου Στ. Φωτίου ο.π.π. σελ. 322.
- (6) (Ε. Π. Μ. 62, 146-148, Γ. Ροδίτης σ. 19).
- (7) Εφεσ. 5,29.

«ΤΙ ΜΕΙΖΟΝ ΑΛΛΟ ΚΑΙΝΟΝ ΕΙΔΕΝ Η ΚΤΙΣΙΣ;»

κ. Νίκος Νικολαΐδης Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Λευκωσίας

Ηα καταφύγομε, κατ' αρχή, σε μια πολύ ενδιαφέρουσα, αλλά δύσκολη και επικίνδυνη στιχομυθία και περίπτωση. Και αυτή αναφέρεται στον διάλογο Μωυσή και Θεού, όταν ο Θεός αποκαλύπτεται στον δούλο του Μωυσή, λέγοντάς του, ότι «χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί» (Ἔξ. 33, 12). Τότε, λοιπόν, ξεθάρρεψε ο Μωυσής και φάνηκε πέραν του δέοντος «ἀγενής» και «θρασύς», ώστε να αντιπαρατηρήσει: «Εἰ οὖν εὔρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν...» (Ἔξ. 33, 13). Και ο Θεός συγκαταβαίνει και του απαντά: «Θά ἀνταποκριθῶ στό αἴτημά σου· ναί, εὔρηκες χάρη ἐνώπιόν μου καί σέ ξεχωρίζω γιά τήν ἐμπιστοσύνη σου σέ μένα ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους». Οπότε, τότε, ο Μωυσής πιο πολύ ξεθάρρεψε για να ζητήσει: Αφού είναι τα πράγματα έτσι, «δείξόν μοι τήν σεαυτοῦ δόξαν» (Ἔξ. 33, 18).

Για να απαντήσει ο Θεός στον Μωυσή, αυτή τη φορά, αποστομωτικά: «Οὐ δυνήση ἰδεῖν τό πρόσωπόν μου».

(Δεν μπορεί κανένας άνθρωπος να δει το πρόσωπό μου)· «οὐ γάρ μή ἴδη ἄνθρωπος τό πρόσωπόν μου καί ζήσεται» (Ἔξ. 33, 20). Το οποίο σημαίνει, ότι είναι αδύνατο να δει κανένας άνθρωπος το πρόσωπο του Θεού και να μείνει ζωντανός, γιατί θα πεθάνει αμέσως. Ανάλογα, θα διατυπώσει και ο Ευαγγελιστής Ιωάννης: «Θεόν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε» (Ἰω. α' 18)· και «Θεόν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται» (Α' Ἰω. δ' 12).

Ωστόσο, ο ίδιος ο Θεός δεν θα αφήσει μετέωρο τον Μωυσή και, κατ' επέκταση, τον κάθε χαριτωμένο άνθρωπό του. Ἔτσι, θα προχωρήσει, για να δώσει μια φοβερή και συγκλονιστική απάντηση στο ερώτημα και τον πόθο του Μωυσή, και, κατ' επέκταση, στους ανθρώπους του, οι οποίοι διψούν και αποβαίνουν αναζητητές του Θεού.

Γι' αυτό και θα υποδείξει στον Μωυσή και στον κάθε όμοιο του Μωυσή: «Ἰδού τόπος παρ' ἐμοί. (Ἐπάρχει, ὅμως, τόπος καί τρόπος νά μέ δεῖς)· (Γι' αὐτό) στήση (στάσου) ἐπὶ

τῆς πέτρας· (ὁπότε) ἦνίκα δ' ἂν παρέλθῃ ἡ δόξα μου, (ὅταν θά δεῖς νά σέ διαπερνᾷ ἡ θεία λάμψη τῆς παρουσίας μου, τότε) θήσω σε εἰς ὀπήν τῆς πέτρας (θά σέ προστατεύσω στήν τρύπα, στή ρωγμὴ τοῦ βράχου) καὶ σκεπάσω τῇ χειρὶ μου» (μέ τό χέρι μου θά καλύψω τό πρόσωπό σου), ἕως ἂν παρέλθω (μέχρις ὅτου φύγω). (Ὅποτε) ἀφελῶ τήν χειρᾶ μου καί... ὄψει τά ὀπίσθιά μου (καί ὅταν θά φύγω τό χέρι μου ἀπό τό πρόσωπό σου, θά δεῖς τό πίσω μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μου. Ἀλλά), τό πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθῆσεται σοι» (Ἐξ. 33, 21-23).

Κατηγορηματικός, ἀλλά και παρήγορος ὁ θεῖος λόγος. Ἀλήθεια, τι νά σημαίνουν ὅλα αὐτά; Ποιός εἶναι ὁ τόπος και ποια εἶναι ἡ πέτρα, στην οποία θα σταθεῖ ὁ Μωυσῆς; Και ποια εἶναι και τι σημαίνει ἡ ρωγμὴ αὐτῆς τῆς πέτρας, στην οποία θα κρύβει ὁ Μωυσῆς; Και τι σημαίνει θα σκεπάσει ὁ Θεός τον Μωυσῆ με το χέρι του; Και για ποια δόξα του Θεοῦ γίνεται λόγος; Και τι διερμηνεύει ἡ φυγὴ «τῆς χειρός» του Θεοῦ, ὁπότε ὁ Μωυσῆς θα μπορέσει τότε, νά δει τον νῶτο, του Θεοῦ «τά ὀπίσθια»; Και τότε «ὄψη τά ὀπίσω μου, τό δέ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθῆσεται σοι» (Ἐξ. 33, 23), λέγει.

Πολλά και δύσκολα τα ερωτήματα αὐτά. Ἀλλά οἱ ἅγιοι Πατέρες μας, ἔχοντας του Θεοῦ τον φωτισμό, προσπάθησαν νά προσεγγίσουν το κεφάλαιο τούτο το δύσκολο, ἀλλά πραγματικό, τῆς συνομιλίας του Μωυσῆ με τον Θεό. Ἐμεῖς θα περιορισθούμε, λόγω τῆς φύσης του παρόντος κειμένου,

στις προσεγγίσεις, στις οποίες προβαίνει, για το προκείμενο θέμα, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἀδελφός του Μ. Βασιλείου, στο περισπούδαστο ἔργο του: «Περὶ τοῦ βίου τοῦ Μωυσέως». Ἔτσι, το «ἰδοῦ τόπος», κατά τον Νύσσης Γρηγόριο, δηλώνει τῆ δυνατότητα, ἀλλά και τὸ προνόμιο του κτιστοῦ ἀνθρώπου νά μπορεί νά «ἴσταται», νά παρευρίσκεται πλησίον του ἀκτιστοῦ και παντοκράτορα Θεοῦ. Ταυτόχρονα, παρά τὴν ἀδυναμία του, ὁ ἀνθρώπος μπορεί και κατορθώνει, «ἰστάμενος ἐπὶ τῆς πέτρας», ἡ οποία εἶναι τὸ ἀσφαλές και ἀσάλευτο θεμέλιο και ἡ οποία διασημαίνει τον Θεό και, μάλιστα τον Θεάνθρωπο Χριστό, νά προχωρεῖ, διαρκῶς, ποθώντας και αυξάνοντας τὴν «ἀκόρεστον» περὶ του Θεοῦ «τελειότητα». Αὐτὴ κρίνεται ὡς ἕνας ἔρωτας για τον Θεό, ἀνίκητος, ὁ οποίος προκαλεῖται στον εραστή του Θεοῦ ἀνθρώπο. Ἐπομένως, ὅσο εδραῖος και ἀμετακίνητος παραμένει ὁ ἀνθρώπος στην «πέτρα», ἡ οποία διερμηνεύει τον Χριστό, τόσο και προχωρεῖ με πόθο στα ἐνδότερα τῆς κατάληψης του ἀκατάληπτου Θεοῦ.

Ἀλλά και τι σημαίνει ἡ προώθηση στην «ὀπή τῆς πέτρας»; Ναι, στην ρωγμὴ τῆς πέτρας, ἐκεῖ, κρύβονται και ἀποκαλύπτονται οἱ ἀμύθητοι θησαυροὶ τῆς θείας σοφίας και χάριτος. Εἶναι τὸ ἐνδότερο του καταπετάσματος των μυστηρίων του Θεοῦ, ὅπου ὁ ἀνθρώπος, καταξινόμενος νά εἶναι ἐκεῖ, ζεῖ ἐντονα τὴν παρουσία του Θεοῦ. Αἰσθάνεται τον Θεό «βοηθόν και σκεπαστήν» του. Και βιώνει, ὄντας ἐμπλεος δακρύων, και ὁμολογεῖ, ὅτι γράφει στους θείους ἔρωτες του ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος: «... ὅλος περιπλεκόμενος,

ὄλον καταφιλεῖ με, ὄλος τε δίδωσιν αὐτόν ἐμοί τῷ ἀναξίῳ καὶ γλυκασιμῷ καὶ ἡδονῆς ἐμπίπλαμαι τοῦ Θεοῦ». Ἡ, ὅπως καταθέτει και ο ἅγιος Ἰωάννης της Κλίμακος: «... μακάριος ὅστις τοιοῦτον πρὸς Θεὸν ἐκτήσατο ἔρωτα, οἷον μανικός πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐρωμένην κέκτηται». Ἐξοχα περιγράφεται ἡ «ἡττηθεῖσα» ψυχὴ ἀπὸ τον θεῖο ἔρωτα, κατὰ τον ἅγιο Μακάριο τον Αἰγύπτιο, στο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης, το επιγραφόμενο «Ἄσμα Ἀσμάτων».

Ὅστόσο, ευρισκόμενος σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση ο εραστής του Θεοῦ ἄνθρωπος, με κανένα τρόπο δεν μπορεί να γίνει «θεατὴς», δηλαδή ἐμπειρος, της φύσης ἢ της ουσίας του Θεοῦ. Αὐτὴ, ἡ φύση του Θεοῦ, παραμένει ἀψαυστη και ἀπροσέγγιστη στον κτιστὸ ἄνθρωπο. Παραμένει ανεξιχνίαστη, ὄντας «εἴσω τοῦ καταπετάσματος», κατὰ τον Ἰρηγόριο Θεολόγο. Ναι, γιατί ἄλλη εἶναι ἡ φύση του Θεοῦ και ἄλλη ἡ φύση του ἀνθρώπου.

Παρ' ὅλα αὐτά, ο ἄνθρωπος, σε σύγκριση με ὅλα τα δημιουργήματα, ἔχει το ἐξαιρετικὸ προνόμιο να βλέπει, και αἰσθητά, ἀλλά, προπάντων, ἐμπειρικά «τὰ ὀπίσθια τοῦ Θεοῦ». Και ποια εἶναι αὐτά; Εἶναι ἡ θέαση του Χριστοῦ, ως Θεανθρώπου. Αὐτό, το οποίο και στην ἀρχὴ του παρόντος κειμένου αναφέρθηκε. Ποιο, δηλαδή; Εκείνο, το οποίο ἐρμηνεύει ο Ευαγγελιστὴς Ἰωάννης: Ναι, «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· (ὠστόσο) ὁ μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο» (Ἰω. α' 18). Γι' αὐτό και στην ἴδια συνεκδοχὴ θα διαδηλώσει, πάλι, ο ἴδιος Ευαγγελιστὴς: «Καὶ ὁ

Λόγος σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, και ἔθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος και ἀληθείας» (Ἰω. α' 14).

Αὐτὴ, λοιπόν, τὴ θέαση του Θεοῦ, στο πρόσωπο του Θεανθρώπου Χριστοῦ, ὅπως και τὴν ἐπὶ γῆς συναναστροφή του, συνιστά, ναι, το «τί μείζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἢ κτίσις;». Και αὐτὴ τὴν πραγματικότητά γιορτάζουμε με του Χριστοῦ τὴ Γέννηση.

Για Μια Καλύτερη Επικοινωνία με τους Εφήβους Μας

κα Ελεονώρα Παπαλεοντίου - Λουκά
Παιδαγωγός, Αναπλ. Καθηγήτρια Ψυχολογίας

Πολλοί γονείς χαίρονται τη νηπιακή και παιδική ηλικία των παιδιών τους, αλλά βιώνουν την εφηβεία ως αναγκαίο κακό, ως ‘ασθένεια’, ως εποχή συγκρούσεων ή ακόμα ως θύελλα, την οποία απλά πρέπει να υπομείνουν μέχρι να περάσει...

«Οι ενήλικοι ταυτίζουν συνήθως την εφηβεία με την αντιδραστικότητα, την ένταση, την αμφισβήτηση, τη ρήξη με τους γονείς και την εξουσία, την υπέρμετρη σεξουαλικότητα. Καθίσταται αναγκαία η διευκρίνιση ότι τα ζητήματα αυτά είναι δευτερεύοντα. Το σημαντικό θέμα της εφηβείας δεν είναι η ρήξη, η ένταση, η αμφισβήτηση. Το κρίσιμο είναι ο σχηματισμός ταυτότητας» (Καραγιάννης 2005, σελ. 68).

Η καθοδήγηση των νέων στα χρόνια της εφηβείας είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, την οποία οι γονείς αντιμετωπίζουν με μεγάλη δυσκολία. Παρόλο που οι περισσότεροι γονείς αγαπούν τους εφήβους τους, εντούτοις

δεν ξέρουν πώς να μεταφέρουν αυτή την αγάπη με τρόπο που οι νέοι να αισθάνονται ότι τους αγαπούν και ότι γίνονται αποδεκτοί. Το πρώτο βήμα που πρέπει να κάνουμε ως γονείς για να επικοινωνήσουμε αποτελεσματικά με τους εφήβους μας είναι να τους γνωρίσουμε.

Τι είναι, λοιπόν, εφηβεία και ποια τα βασικά χαρακτηριστικά των ατόμων που διανύουν αυτή τη φάση της ζωής τους;

Η εφηβεία χαρακτηρίζεται ως ‘δευτέρα γέννηση’ κατά την οποία ο ‘ομφάλιος λώρος’ τον οποίο ο νέος καλείται να ‘κόψει’ είναι η εξάρτηση από τους γονείς και ο προστατευτικός πλακούντας που πρέπει να αποχωριστεί είναι η οικογενειακή θαλπωρή και προστασία. (Ντολτό & Ντολτό-Τόλιτς, 2000). Αλλά, όπως σε κάθε γέννηση, πρέπει κάτι να αποχωριστούμε, για να μπορέσουμε να ζήσουμε και να προχωρήσουμε στη ζωή!...

Αδρά και συμβατικά, η εφηβεία αναφέρεται περίπου στις ηλικίες των 11/12 -18 χρόνων (ή και 20-25). Υπάρχουν, όμως, και μεγάλες ατομικές διαφορές... Στην πραγματικότητα, η εφηβεία πολλές φορές παίρνει πολλά χρόνια να ολοκληρωθεί ή και δεν ολοκληρώνεται ποτέ...Εξαρτάται τότε το άτομο θα καταφέρει να ανεξαρτητοποιηθεί από τους γονείς του σε όλους τους τομείς: συναισθηματικά, επαγγελματικά, οικονομικά, κ.ά.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των εφήβων, πολύ επιγραμματικά μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

- Καλλιέργεια της κριτικής σκέψης
- Λήψη Αποφάσεων
- Ενδιαφέρον προς το άλλο φύλο
- Τάση για ανεξαρτησία και εξάρτηση
- Απομυθοποίηση των γονιών
- Επιθυμία να μείνουν μόνοι τους, αλλά και να ενταχθούν στην ομάδα των συνομηλίκων
- Έλλειψη συντονισμού στις κινήσεις
- Ευσυγκινησία, Ευθιξία, Ντροπαλότητα
- Νευρική κατάσταση, Ανησυχία-Αντιδραστική / Εχθρική Στάση
- Εναντίωση προς την Εξουσία
- Ενασχόληση με το Σεξ
- Έλλειψη Αυτοπεποίθησης, Ζήλια
- Αποστροφή από τη εργασία, αίσθημα κούρασης, ανία

- Ονειροπόληση, Απομόνωση, Υπεραπασχόληση με τον εαυτό
- Ανάπτυξη ιδανικών και στόχων

Έχοντας, λοιπόν, αυτά τα βασικά γνωρίσματα κατά νουν οι γονείς, προχωρούν στη διαμόρφωση σχέσεων με τους εφήβους τους, σχέσεις οι οποίες θα πρέπει να είναι βασισμένες στην 'άνευ όρων' αγάπη, το σεβασμό και την κατανόηση.

Προτού αναλύσουμε τα πιο πάνω χαρακτηριστικά, αξίζει να αναφέρουμε πως όσον αφορά την καθολικότητα της σύγκρουσης γονιών και εφήβων, νεότερες έρευνες δείχνουν ότι δεν περνούν απαραίτητα όλοι οι έφηβοι από αυτήν την 'κρίση' και τη διαδικασία εναντίωσης απέναντι στους γονείς τους. Αυτό είναι ένα αρκετά αισιόδοξο μήνυμα που δίνει ελπίδες για μια πιο ουσιαστική δημιουργία σχέσεων γονιών-εφήβων.

Ερευνητικά δεδομένα, εξάλλου, έδειξαν ότι αυτό που επηρεάζει τους εφήβους δεν είναι αυτά που τους λένε οι γονείς τους, αλλά αυτά που αισθάνονται και αντιλαμβάνονται από τη συμπεριφορά των γονιών. Με λίγα λόγια είναι οι πράξεις των γονιών που έχουν πολύ μεγαλύτερη σημασία παρά τα λόγια, για τον παραδειγματισμό των εφήβων.

Στις σχέσεις του, με τους μεγαλύτερους, ο έφηβος χρειάζεται όρια που τίθενται από τη συνεπή παρουσία των

ενηλίκων και του παρέχουν την αίσθηση αυτής της σιγουριάς. Επίσης, χρειάζεται όρια για να μπορέσει να αντιπαρατεθεί, να αναμετρηθεί. Του είναι απαραίτητη η ύπαρξη κάποιου με τον οποίο να μπορεί να συγκρουστεί, και ο οποίος να 'αντέχει' στα 'κτυπήματα', χωρίς να 'διαλύεται'. Επομένως, έχει ανάγκη να ανήκει σε μια δομή που δεν καταρρέει από την επιθετικότητά του ούτε έχει διάθεση αντεκδίκησης. Ο έφηβος, με άλλα λόγια, δεν αντέχει να βλέπει τους γονείς του αδύναμους...

Στο καθαυτό θέμα της επικοινωνίας, θα μπορούσαμε να πούμε, γενικά ότι Ζωή χωρίς σωστή επικοινωνία, σημαίνει ζωή χωρίς αγάπη και ζωή χωρίς αγάπη, σημαίνει ζωή χωρίς νόημα, άδεια ζωή.

Η πληρότητα και το νόημα της ζωής βρίσκεται στη σχέση μας με τον άλλο (είτε με μικρό 'α', είτε με κεφαλαίο 'Α'). Το γνωστό ρητό 'Σκέφτομαι, άρα υπάρχω', παίρνει σήμερα άλλη πιο ουσιαστική μορφή και μετατρέπεται στη ρήση 'Σχετίζομαι άρα υπάρχω', τονίζοντας τη σπουδαιότητα ύπαρξης ουσιαστικών διαπροσωπικών σχέσεων για τη δημιουργία ψυχικής και συναισθηματικής υγείας. Και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να επικοινωνήσουμε είναι η αγάπη. Όλοι σήμερα μιλάμε για αγάπη. Τι είναι όμως η αγάπη; Υπάρχει κάποιος ορισμός;

Αγάπη σημαίνει να επιτρέπω στον άλλο να λειτουργεί στο δικό του χώρο, με το δικό του τρόπο και να χαίρομαι για αυτό. Η αληθινή αγάπη, επίσης, προϋποθέτει και θυσία.

Όλοι θέλουμε να μας αγαπάνε διότι έτσι νιώθουμε ότι αξίζουμε (κι έτσι σεβόμαστε, εκτιμούμε και αγαπάμε τον εαυτό μας). Η Αγάπη, θα μπορούσαμε να πούμε είναι, χωρίς υπερβολή, το καλύτερο ψυχοφάρμακο.

Για να δούμε, όμως, πώς εκδηλώνεται μια σωστή αγάπη, στις σχέσεις μας με τους εφήβους μας. Κατ' αρχή, η σωστή αγάπη βάζει όρια, αλλά δεν είναι «υπό όρους», ούτε υπό προϋποθέσεις και ανταλλάγματα...

Όσον αφορά πρακτικότερα θέματα, θα μπορούσαμε να εστιαστούμε στο θέμα της ακρόασης, λέγοντας ότι μια πραγματική επικοινωνία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από ενεργητική ακρόαση, αυτή που αντιστοιχεί στο πέμπτο και τελευταίο από τα ακόλουθα πέντε επίπεδα ακρόασης:

- Ακούω, χωρίς να ακούω
- Προσποιούμαι ότι ακούω
- Ακούω Επιλεκτικά
- Ακούω Προσεχτικά
- Ακούω Συμμετοχικά

Και να μη ξεχνάμε ότι τα παιδιά θα μάθουν να ακούνε τους γονείς τους, όταν οι γονείς μάθουν να ακούνε πραγματικά τα παιδιά τους...

Πέρα, όμως, από τη συμμετοχική (ενεργητική) ακρόαση ή αλλιώς 'συγκεντρωμένη προσοχή', όπως την ονομάζει ο ψυχίατρος Ρος Καμπέλ (1987), υπάρχουν και δύο άλλες βασικές τεχνικές που ο ίδιος θεωρεί απαραίτητες

για μια ουσιαστική επικοινωνία και οι οποίες, όπως αναφέρει, θα γεμίσουν το 'συναισθηματικό δοχείο' του παιδιού μας... Αυτές είναι η οπτική επαφή (το να κοιτάς, δηλαδή, τον άλλο στα μάτια όταν του μιλάς) και η σωματική επαφή, δηλαδή το σωματικό άγγιγμα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει μια αγκαλιά, ένα άγγιγμα, ένα χάδι, κτλ., αποτελεί, πλέον, επιστημονική ανακάλυψη ότι το άγγιγμα έχει συνέπειες πάνω στη ζωή μας και στην υγεία και ότι είναι ζωτικής σημασίας χειρονομία, αφού έρευνες έδειξαν ότι απομακρύνει την κατάθλιψη και επιτρέπει στο ανοσοποιητικό σύστημα του οργανισμού να ενεργοποιηθεί. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται ότι στο ιατρικό κέντρο UCLA (Los Angeles) ο Δρ Μπρέσλερ (Bressler) γράφει αντί για συνταγές... «4 αγκαλιάσματα την ημέρα»!...

Άλλες τεχνικές που βοηθούν σε μια πιο σωστή επικοινωνία αποτελούν τα μηνύματα του 'εγώ', η αντανακλαστική ακρόαση (νοήματος και συναισθημάτων) το καθρέφτισμα των σκέψεων και συναισθημάτων, οι ανοιχτές ερωτήσεις και απαντήσεις, τα θετικά μηνύματα, καθώς και η συμφωνία μεταξύ λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας.

Στην προσπάθειά μας, εξάλλου, να επικοινωνήσουμε καλύτερα με τα παιδιά μας, είναι επίσης χρήσιμο να θυμόμαστε την τακτική της αναγνώρισης των καλών πραγμάτων που κάνει ο έφηβος και στη συνέχεια

την έκφραση επαίνου για αυτά, τεχνική η οποία στην πράξη έχει φανεί πολύ αποτελεσματική και μπορεί να αποδώσει πολλά. Ανοίγει κανάλια επικοινωνίας μεταξύ των γονιών και των εφήβων, μειώνει το στρες στην οικογένεια και κτίζει την αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση των εφήβων. Στηρίζουμε, λοιπόν, τα παιδιά μας, για να ανεβεί η αυτοεκτίμηση τους (έπαινος, ευχαριστώ για μια καλή πράξη κτλ.) και έτσι να βάζουν γερά θεμέλια και να κτίζουν την αυτοπεποίθηση των παιδιών μας. Πατί, «ένα παιδί που θα εισπράξει από τους γονείς του την πίστη ότι αξίζει και ότι είναι χρήσιμο, δεν έχει ανάγκη να αναπτύξει καταστρεπτικές συνήθειες. Δεν καταφεύγει στα ναρκωτικά και στην εξέγερση. Έχει πνεύμα συνεργασίας, αίσθηση υπευθυνότητας και μια θετική στάση απέναντι στη ζωή.» (Ντινκμέγιερ & Μακκαίη, 1998).

Τι άλλο μπορούμε να κάνουμε ως γονείς;

Είναι πολύ ουσιαστικό να δημιουργήσουμε το κατάλληλο κλίμα, το οποίο να ευνοεί την επικοινωνία μας με τον έφηβο, ώστε να νιώθει άνεση κι εμπιστοσύνη να συζητά μαζί μας οποιαδήποτε θέματα (π.χ. ερωτικά, σεξουαλικά κτλ.). Δεν θεωρούμε κανένα θέμα ως ταμπού, αλλά συζητούμε με ειλικρίνεια, φυσικότητα, απλότητα και σεβασμό όλα τα θέματα.

Αν ο έφηβος είναι απρόθυμος να μιλήσει, μπορούμε να κάνουμε κάτι ευχάριστο μαζί του. Να πάμε μια βόλτα, να παίξουμε ένα παιχνίδι ή ν' ασχοληθούμε με μια δουλειά του σπιτιού. Σε τέτοιες περιστάσεις οι έφηβοι έχουν πολλές φορές την τάση να ανοίγονται. Και να θυμόμαστε πως όσα συζητούνται μεταξύ του γονιού και του εφήβου, δεν πρέπει να μεταφέρονται σε άλλους. Όταν το νιώθει αυτό ο έφηβος, θα έχει μεγαλύτερη ευκολία να λέει στους γονείς του, το τι νιώθει, τις ανησυχίες, τους προβληματισμούς του.

Η ψυχολόγος Αλεξάνδρα Καππάτου (2007) κάνει κάποιες βασικές διαπιστώσεις και δίνει μερικές πρακτικές και χρήσιμες συμβουλές σχετικά με την αποτελεσματικότερη επικοινωνία γονιών - παιδιών, που αξίζει να τις προσέξουμε:

Κατ' αρχή, η κα Καππάτου (2007) τονίζει πως στην εφηβεία είναι φυσικό τα παιδιά να απομακρύνονται από

τους γονείς τους και να πλησιάζουν περισσότερο τους φίλους τους. Αυτοί αποτελούν, εξάλλου, το ψυχολογικό καταφύγιό τους και δεν θα πρέπει να το παίρνουμε προσωπικά, όταν 'χάνουμε τα πρωτεία' στην προτίμηση των παιδιών μας. Είναι κι αυτό ένα στάδιο στην πορεία τους για ανεξαρτησία.

Στην προσπάθεια επικοινωνίας με τον έφηβο, την κύρια ευθύνη βασικά την έχει ο μεγαλύτερος και ωριμότερος. Ο διάλογος με τα παιδιά μας θα πρέπει να στηρίζεται στην αγάπη και την κατανόηση κι όχι να αποτελεί ευκαιρία για ανάκριση. Καλό είναι να είμαστε διαθέσιμοι για συζήτηση όταν το παιδί μας παίρνει την πρωτοβουλία, ακόμα και σε 'ακατάλληλες στιγμές', καθώς αυτές οι ευκαιρίες είναι πολύτιμες! Ορισμένοι ειδικοί συμβουλεύουν πως καλό είναι να περνούμε τουλάχιστον ένα ποιοτικό 20λεπτο καθημερινά με το κάθε μας παιδί! Επίσης, πέρα από τις επαφές ρουτίνας που έχουμε, καλό είναι να καθιερώνουμε μια εβδομαδιαία συνάντηση αποκλειστικά αφιερωμένη στο παιδί μας (π.χ. μια έξοδος, μια κοινή δραστηριότητα διαρκείας) την οποία να κάνουμε να φαίνεται αυθόρμητη κι όχι προγραμματισμένη. Να μιλάμε καθημερινά για τα συναισθήματά μας, έστω και για 5', διδάσκοντας έτσι τα παιδιά μας να εκφράζουν κι αυτά τα δικά τους συναισθήματα. Όταν μιλάμε με τον έφηβό μας, πρέπει πάντα να σκεφτόμαστε δυο φορές προτού ξεστομίσουμε κάτι. Μπορούμε να απορρίψουμε μια άποψη ή μια πράξη,

ποτέ, όμως, δεν απορρίπτουμε το παιδί μας ως πρόσωπο. Η αγάπη και η αποδοχή μας πρέπει να θεωρείται δεδομένη κι αδιαπραγμάτευτη! Κάποτε η επικοινωνία μπορεί να γίνει και χωρίς λόγια, μονάχα με την παρουσία, το άγγιγμα, μια αγκαλιά, ένα φιλή, μια 'βουβή βόλτα', ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες του παιδιού μας.

Όταν το παιδί μας εκφράσει κάτι που το απασχολεί, καλό είναι να εστιάσουμε στα δικά του συναισθήματα –όχι στα δικά μας–, να προσπαθήσουμε να μπούμε στη θέση του και να δούμε τα πράγματα από τη δική του 'οπτική'. Αποφεύγουμε να κατηγορούμε τους φίλους ή τους δασκάλους του παιδιού μας, έστω κι αν δεν συμφωνούμε μαζί τους. Έμμεσα, προσπαθούμε να του προτείνουμε καλύτερες παρέες, επαινώντας και εστιάζοντας

στα καλά της συμπεριφοράς κάποιων από τους φίλους του, βοηθώντας το μ' αυτό τον τρόπο να μάθει κι αυτό να εκτιμά και να αξιολογεί το καλό και το ωραίο.

Τέλος, προσπαθούμε να ενημερωνόμαστε, όσο γίνεται για τις προτιμήσεις του, τα ενδιαφέροντα και χόμπι του, γεγονός που θα μας βοηθήσει να έχουμε καλύτερη κατανόηση της ζωής και των συναισθημάτων του, αλλά και θα μας δίνει καθημερινές λαβές για μικροσυζητήσεις, και γιατί όχι και για πιο ουσιαστικές και εις βάθος συζητήσεις!

Αν ένα παιδί μας ή ο/η έφηβός μας αποφεύγει συστηματικά τις συζητήσεις μαζί μας, καλό είναι να αναρωτηθούμε μήπως είμαστε πολύ επικριτικοί, νευρικοί ή κακοί συζητητές. Μήπως έχουμε πολλές υποχρεώσεις και δεν είμαστε συνήθως διαθέσιμοι, πράγμα που μπορεί να το κάνει να στρέψει την προσοχή και την ενέργειά του αλλού... Να διερευνήσουμε, επίσης, τη σχέση μας μαζί του και να αναρωτηθούμε αν καλύπτουμε τις ανάγκες του, ιδιαίτερα τις συναισθηματικές. Να αποφεύγουμε τις πολλές διευκρινιστικές- ανακριτικές ερωτήσεις και να μη βιαζόμαστε να πούμε τη γνώμη μας διακόπτοντάς το. Όταν έχει κάποιο πρόβλημα, ας μη βιαζόμαστε να δώσουμε λύσεις, αλλά αφού το ακούσουμε προσεχτικά και προσπαθήσουμε να το νιώσουμε, να το βοηθήσουμε να βρει από μόνο του τις λύσεις που είναι καλύτερες γι' αυτό. Τέλος, ας μην μακρηγορούμε ποτέ, αλλά να είμαστε περι-

εκτικοί, συνοπτικοί και εστιασμένοι, ασκώντας κυρίως, το ρόλο του ακροατή. Κι ας μην ξεχνάμε, πως τα παιδιά μας κι οι έφηβοί μας αισθάνονται σημαντικοί όταν οι γονείς τους τούς ακούνε!

Όσον αφορά τη γενικότερη στάση μας ως γονείς, πρέπει να ανεχόμαστε την τάση των εφήβων μας να μας προσπερνούν, χωρίς να το εκλαμβάνουμε ως προσωπική αποτυχία. Πρέπει ακόμα να υπερβούμε τη σχέση του γονιού προς το μικρό παιδί που χρειάζεται προστασία από τα πάντα και να περάσουμε προοδευτικά σε μια πιο ισότιμη σχέση ενήλικου προς ενήλικο.

Στην προσπάθεια για επικοινωνία υπάρχουν, φυσικά, και πολλά εμπόδια, όπως οι απειλές, η ανάκριση, η χρήση ταμπελών, η κριτική, η γελοιοποίηση, η ειρωνεία, η αυτοβιογραφία και η αγνόηση. Επίσης, ως γονείς, κάνουμε συχνά λάθη που μας απομακρύνουν, μάλλον, παρά να μας βοηθούν να προσεγγίσουμε τους νέους μας... Για παράδειγμα, υπερπροστατεύουμε τα παιδιά μας και τα κάνουμε εξαρτώμενα και δεν τ' αφήνουμε να αντιμετωπίσουν προβλήματα και δυσκολίες. Δεν τα μαθαίνουμε ότι, μαζί με τα δικαιώματα έχουν και υποχρεώσεις, καθυστερώντας έτσι την ωριμότητα και μειώνοντας την αυτοεκτίμησή τους.

Άλλες φορές, πάλι, συμπεριφερόμαστε στα παιδιά μας ως σε 'φίλους' εξισώνοντας πλήρως τη σχέση μας

μαζί τους και πολλές φορές οδηγώντας τα παιδιά μας να γίνουν 'υπεργονιοί'...

Βέβαια, λάθη πάντα θα γίνονται...Ο 'τέλειος γονιός' δεν έχει ακόμα γεννηθεί...Αρκεί να τα συνειδητοποιούμε, να τα διορθώνουμε, όσο γίνεται και να προσπαθούμε συνεχώς για το καλύτερο... Κι ας θυμόμαστε πως τα παιδιά κλείνουν τ' αυτιά τους στα λόγια μας κι ανοίγουν τα μάτια τους στο παράδειγμα!...

Αγωνιζόμαστε – ο καθένας από τη θέση του – για να έχουν οι νέοι μας ένα καλύτερο μέλλον, για να γίνουν αύριο καλύτεροι γονείς σε μια καλύτερη κοινωνία. Θα πετύχουμε, όταν προσπαθούμε και 'μεις οι ίδιοι να γινόμαστε καλύτεροι και όταν θεμελιώσουμε το έργο μας πάνω στις αιώνιες πνευματικές αξίες.

Τελειώνοντας, θα μπορούσαμε να πούμε πως ο γονικός ρόλος είναι μια μεγάλη πρόκληση αλλά παράλληλα μια από τις δραστηριότητες που προσφέρουν την περισσότερη επιβράβευση και μεγαλύτερη ικανοποίηση στη ζωή.

Ας δούμε την εφηβεία ως μια ευλογία κι όχι ως κατάρτα, γιατί ένας νέος άνθρωπος δημιουργείται, όπως μια κάμπια μεταμορφώνεται σε πεταλούδα... Ας διακρίνουμε πίσω από το 'άχαρο' της κάμπιας την πεταλούδα που έρχεται...Κι ας πανηγυρίσουμε το μέγαλωμα των παιδιών μας μαζί τους!

Βιβλιογραφία:

Ασκητής Θ. (2000). *Η Σεξουαλική Αφύπνιση της Εφηβείας*. Σειρά: Η Ψυχολογία Σήμερα. 3η έκδ. Αθήνα: Καστανιώτη.

Εμμανουηλίδης Κ. (1998). *Εφηβεία. Μια Ευκαιρία Ολοκλήρωσης του Προσώπου*, στο Για τη Ζωή και την Οικογένεια. Σύρος: Νεανικός Επιμορφωτικός Όμιλος Σύρου.

Ζάκερ Κ. (2003). *Όλη η αλήθεια για τις έφηβες*. 1 & 2. Ειδικοί απαντούν σε ερωτήματα εφήβων. Αθήνα: Σαβάλλας.

Θερμός π.Β. (1999). *Μαζί Με τους Γονείς*. Αθήνα: Ακρίτας.

Θερμός π.Β. (1999). *Ο Νέος Άνθρωπος Αναζητάει το Πρόσωπό του, στο Για τη Ζωή και την Οικογένεια*. Σύρος: Νεανικός Επιμορφωτικός Όμιλος Σύρου.

Καμπέλ Ρ. (1987). *Πώς Ν' αγαπάτε πραγματικά τους Νέους σας*. Αθήνα: Έλαφος.

Καππάτου, Α. (2007). *ΕΦΗΒΕΙΑ*. Αθήνα: Μοντέρνοι Καιροί.

Καραγιάννης, Δ. (2005). *Η συνάντηση της εφηβείας του μαθητή και της εφηβείας του θεολόγου καθηγητή στο Ρωγμές και Αγγίγματα*. 4η εκδ. Αθήνα: Αρμός.

Κόνγκερ Τζ. (1981). *Η Εφηβική Ηλικία*. Μια Καταπιεσμένη Γενιά. Σειρά: Ο κύκλος της Ζωής. Αθήνα: Ψυχογιός.

Μάνος Κ. (1997). *Ψυχολογία του Εφήβου*. Αθήνα: εκδ. Γρηγόρης.

Ντολτό Φ. & Ντολτό-Τόλιστ Κ. (1989). *Εφηβοί. Προβλήματα και Ανησυχίες*. Αθήνα: Πατάκης.

Ντινκμέγιερ Ντ. & Μακκαίη Γκ. (1998). *Γονείς και Έφηβοι. Από τις Συγκρούσεις στη Συνεργασία*. Σχολείο Για Γονείς - Βιβλίο Δεύτερο. 4η έκδ. Αθήνα: Θυμάρι.

Τσιάντης Ι. (επιμ.). (1998). *Βασική Παιδοψυχιατρική. Εφηβεία*. Τόμος Δεύτερος.

Τεύχος Πρώτο. Αθήνα: Καστανιώτη.

Χαραλάμπους, Ν. (2003). *Μιλούν οι Έφηβοι για την Εφηβεία*. Λευκωσία.

***Παπαλεοντίου-Λουκά, Ε. (2020). *Για Μια Καλύτερη Επικοινωνία με τους Εφήβους Μας*. Στο Παπαλεοντίου - Λουκά Ε. (συγγραφή / επιμ.) (2020). *Ψυχική Υγεία Παιδιού και Εφήβου* (σσ. 441-456). Τόμος Β'. Συλλογικός Τόμος. Αθήνα: Αρμός.

Εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Δημητρίου Ἐπισκόπου Ταμασέων

Αρχιμανδρίτης Δημητριανός Πέτσας

Σε χαμηλό λόφο, που υψώνεται στα ανατολικά του πυρήνα της κοινότητας των Περάτων Ορεινής, δεσπόζει το νεόδμητο παρεκκλήσι του αγίου Δημητρίου επισκόπου Ταμασέων, το οποίο κτίστηκε πλησίον των μη ανεσκαμμένων ερειπίων παλαιού ναού.

Πριν την οικοδόμηση του νέου παρεκκλησίου, οι κάτοικοι της κοινότητας των Περάτων άναβαν καντήλι προς τιμήν του αγίου στο χώρο των ερειπίων του παλαιού ναού, διασώζοντας έτσι την τιμή και μνήμη του Αγίου Δημητρίου στο συγκεκριμένο χώρο.

Επίσης, στον κεντρικό ναό των Περάτων, που είναι αφιερωμένος στην Παναγία Οδηγήτρια, υπήρχε μέχρι την οικοδόμηση του νέου παρεκκλησίου, εικόνα του Αγίου Δημητρίου, η οποία χρονολογείται στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα. Ο άγιος εικονίζεται ως επίσκοπος, φέρων στους ώμους του ωμοφόριον και κρατεί ευαγγέλιο στο αριστερό χέρι, ενώ με το δεξί ευλογεί. Με την πρώτη ματιά, ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η ασκητική μορφή του αγίου με το αποστεωμένο χέρι και πρόσωπο με τη λευκή κώμη και μακριά γενειάδα.

Στα μάτια του αποτυπώνεται η αυστηρότητα της ασκητικής ζωής του, αλλά παράλληλα η όλη έκφραση είναι απόλυτα αρμονική και ήρεμη δηλώνοντας τις δωρεές της χάριτος του Αγίου Πνεύματος με τις οποίες κατεκοσμήθει ο άγιος. Πάλι, σύμφωνα με την τοπική παράδοση της κοινότητας των Περάτων, η συγκεκριμένη εικόνα ανήκε στην ερειπωμένη, σήμερα, εκκλησία του αγίου. Στηριζόμενοι στην παράδοση, συμπεραίνουμε ότι η εκκλησία στεκόταν ακόμα μέχρι και τον 18ον αιώνα, ενώ το πότε ακριβώς κατέρρευσε και κάτω από ποιες συνθήκες παραμένει άγνωστο.

Το όνομα του αγίου Δημητριανού, ως επίσκοπου Ταμασέων, μαρτυρείται σε κώδικα της Μητροπόλεως Πάφου, στον οποίο αναγράφονται τα ονόματα των «Αγιωτάτων και Θεοφιλεστάτων επισκόπων τής Κύπρου Έπαρ-

*Η μνήμη του τιμάται
στις 27 Ιανουαρίου*

χίας». Στην αναφορά των επισκόπων «Ταμασιάς», ο Άγιος Δημητριανός αναφέρεται τέταρτος στην εξής σειρά: «Ήρακλίδου, Μνάσωνος, Ρώδονος, Δημητριανού και Μακαιδωνίου, τών άγιωτάτων επισκόπων Ταμασίας, αιώνια ή μνήμη» (1). Η αναφορά του Αγίου Δημητριανού ως τέταρτος επίσκοπος Ταμασού, υποδηλώνει ότι θα έζησε περίπου στα τέλη του 1ου αιώνα με αρχές του 2ου. Ο Λεόντιος Μαχαιράς, επίσης, στο χρονικό του, μαρτυρεί την παρουσία του αγίου Δημητριανού στα Πέρα ως επισκόπου Ταμασού: «εις τήν Ταμασιάν εις τὰ Πέρα ό άγιος Βασίλειος επίσκοπος και ό άγιος Δημητριανός επίσκοπος» (2), με τη διαφορά, όμως, ότι κατατάσσει τους αγίους αυτούς στην ομάδα των τριακοσίων Αλαμανών αγίων που κατεύθασαν στην Κύπρο από την περιοχή τη Συροπαλαιστίνης κατά την περίοδο των σταυροφοριών (3).

Ο άγιος Δημητριανός θεωρείται το βλάστημα, ο φύλαξ και φρουρός των Περάτων, ποιμήν και πρόεδρος των Ταμασέων. Με αυτές τις αναφορές, ο Κύπριος γραφέας και αντιγραφείας ακολουθιών, ο ιερέυς Χριστόδουλος Μαλουνταίος εξυμνεί τον Άγιο Δημητριανό. Η υμνολογία, η οποία περιλαμβάνεται στην ακολουθία που συνέταξε ο Χριστόδουλος Μαλουνταίος στις 26 Ιανουαρίου 1832, με τίτλο «Ιανουαρίου 27 μνήμη επιτελούμεν τοῦ έν άγίοις Πατρός ήμῶν Δημητριανού

Ἐπισκόπου Ταμασέων τοῦ θαυματουργοῦ» (4), θεωρεῖται ἡ βασικότερη πηγή των ελάχιστων πληροφοριῶν που ἔχουμε για το βίο και το ἔργο του αγίου Δημητρίου. Παρ' ὅλα αυτά, ἡ λειτουργικὴ ἀνάγκη τῆς σύνταξης ξεχωριστῆς ακολουθίας φανερώνει τὴν ιδιαίτερη τιμὴ που ὑπάρχει για τὴν εορτὴ του αγίου.

Στο συναξάριο ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἅγιος Δημητριανὸς καταγόταν ἀπὸ τὴν πόλη τῆς Ταμασοῦ καὶ «τῆ σοφία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καταλαϊσθῆς, οὐρανόθεν, τοὺς εἰδωλομανοῦντας ἤλεγξε καὶ τοὺς βωμοὺς κατηδάφισεν σὺν τῷ Ἱεράρχῃ Μνάσωνι». Ἐπίσης, «ἀπαράμιλλος ἐν πόνοις ἀσκητικοῖς... λάμπας ἐν ἀρεταῖς καὶ ἀξιωθεὶς τῆς ἀρχιερωσύνης ἐγένετο ἐπίσκοπος Ταμασοῦ». Διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κατέστη πηγὴ θαυμάτων καὶ ταμείον ἀσυλον ἰαμάτων καθὼς, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στο ἀπολυτίκιο, «ἐφώτισε ποτὲ τυφλόν». Με βάση, λοιπόν, τὴν ἀκολουθία του Χριστοδουλοῦ Μαλουναίου, ὁ ὁποῖος τὴν συνέθεσε στηριζόμενος ἴσως σὲ παλαιότερη ἀκολουθία, που δὲν σώζεται, ἢ καὶ ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴν τοπικὴ παράδοση τῆς περιοχῆς τῆς Ταμασοῦ, καθὼς ἦταν ἱερέας στὴν κοντινὴ κοινότητα τῆς Μαλούνας, φαίνεται ὅτι ὁ ἅγιος Δημητριανὸς στὴ τοπικὴ λαϊκὴ συνείδηση που τρέφεται ἀπὸ τὴν παράδοση ὑπήρξε ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς των Ταμασέων καθὼς μαθήτευσε κο-

ντὰ στὸν δεῦτερο ἐπίσκοπο Ταμασοῦ καὶ ἀρχαῖο μαθητὴ Μνάσωνα (Πράξ. κα' 15, 16)(5).

Ἡ ἴδια αυθεντικὴ λαϊκὴ συνείδηση καὶ ἀσβεστὴ πίστη πρὸς τὴ μνήμη του φύλακα των Περάτων καὶ προστάτη πάντων των Ταμασέων ὁδήγησε τοὺς κατοικοὺς ὁλόκληρης τῆς περιοχῆς νὰ οικοδομήσουν πλησίον των ερειπίων του πάλαιου ναοῦ του αγίου, τὸ σημερινὸ περικαλλὲς παρεκκλήσιον του Ἁγίου Δημητρίου. Ὁ ναὸς εἶναι καμαροσκεπὴς μονόχωρος με ἐγκάρσιο κλίτος σχηματίζοντας σταυρὸ καὶ στὴν διασταύρωση των κεραιῶν του σταυροῦ στεγάζεται με τρούλο. Ἐξωτερικὰ ὁ ναὸς εἶναι ἐπενδυμένος με πλάκες κυπριακοῦ ψαμμίτη (πορόλιθο), οἱ ὁποῖες ἐναλλάσσονται με λεπτὲς ζῶνες ἐρυθρῆς πλίνθου. Ἡ στέγη ἐπίσης κοσμεῖται περιμετρικὰ με ὀδοντωτὸ γείσο, ἐνὼ χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο του ἐξωτερικοῦ διακόσμου εἶναι ἡ διακόσμηση του κυλίνδρου του τρούλου με ἕξι σταυροὺς, που ἀποτελοῦνται ἀπὸ σταυροειδῶς τοποθετημένα πιάτα με λευκὸ καὶ μπλε διάκοσμο. Στὰ ἀνατολικά, ὁ ναὸς ἀπολήγει σὲ ἡμικυκλικὴ ἀψίδα ἐνὼ στὰ δυτικά, ἀναπτύσσεται σὲ προστῶν με τριπλὸ τοξωτὸ ἀνοίγμα.

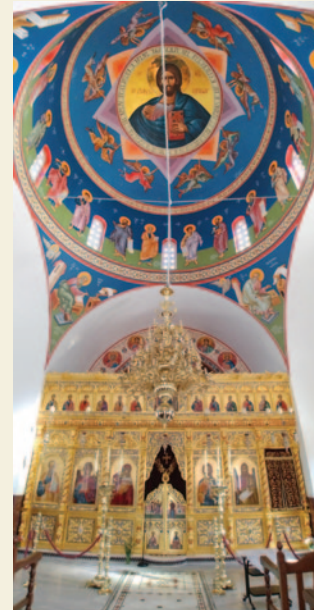
Εσωτερικά ο ναός αποτελείται από τρία μέρη, το νάρθηκα στα δυτικά, τον κυρίως ναό και το ιερό βήμα στα ανατολικά.

Το ιερό βήμα καταλαμβάνει το χώρο της ανατολικής κεραίας του σταυρού, ενώ στα εγκάρσια κλίτη βρίσκονται οι χοροί των ψαλτών και ο δεσποτικός θρόνος. Το δάπεδο του ναού καλύπτεται με μαρμάρινες πλάκες λευκού μαρμάρου, οι οποίες κοσμούνται με γεωμετρικά μοτίβα από ερυθρό και πράσινο μάρμαρο. Το ιερό βήμα χωρίζεται από τον κυρίως ναό με ξυλόγλυπτο επιχρυσωμένο τέμπλο το οποίο διαθέτει δύο σειρές εικόνων και επιστέφεται με σταύρωση και λυπητερά.

Η μεν πάνω σειρά αποτελείται από το αποστολικό, που πλαισιώνει παράσταση δέησης στο κέντρο, η δε

σειρά των προσκυνηματικών εικόνων αναπτύσσεται ένθεν και ένθεν της Ωραίας Πύλης πρώτα με τις εικόνες του Χριστού και της Θεοτόκου, μετά του Προδρόμου και του Αρχαγγέλου Γαβριήλ και αμέσως μετά η παλαιά εικόνα του αγίου Δημητριανού με την εικόνα του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου. Σε πρώτη φάση αγιογραφήθηκε στον κυρίως ναό ο τρούλος και τα τέσσερα λοφία και στο ιερό βήμα η ασίδα. Στο θόλο του τρούλου εικονίζεται ο Χριστός Παντοκράτωρ εντός μεταλλίου δόξης το οποίο φέρουν ιπτάμενοι άγγελοι (εικ.5). Στον κύλινδρο του τρούλου εικονίζεται ο χορός των προφητών μαζί με τους αποστόλους Πέτρο και Παύλο και τη Θεοτόκο. Στα τέσσερα λοφία παριστάνονται οι τέσσερις ευαγγελιστές. Στο τεταρτοσφαίριο της ασίδας του ιερού βήματος εικονίζεται η Θεοτόκος Πλατυτέρα, ένθρονος βρεφοκρατούσα πλαισιωμένη από τους Αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ (εικ.6).

Στην κόγχη κάτω από το τεταρτοσφαιρίο εικονίζονται οι πατέρες της εκκλησίας, και στην παρούσα περίπτωση, πλην των τριών ιεραρχών, οι τοπικοί άγιοι της Κύπρου Λάζαρος επίσκοπος Κιτίου, Ηρακλείδιος, Μνάσων, Δημητριανός ως επίσκοποι Ταμασού, και ακολούθως οι επίσης κύπριοι επίσκοποι Επιφάνιος και Σπυρίδων.

Ο περικαλλής αυτός ναός αποτελεί ύψιστο δείγμα της αγάπης και προσφοράς των εκκλησιαστικών και κοινωνικών αρχών αλλά κυρίως των ενοριτών της κοινότητας των Περάτων, οι οποίοι με την αμέριστη συμπαράσταση και στήριξη του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐου, κατάφεραν εντός μικρού χρονικού διαστήματος να αποπερατώσουν και να ευπρεπίσουν ως πρέπει το ναό αυτό που είναι αφιερωμένος στο καύχημα των Ταμασέων και θερμότατο προστάτη των Περάτων. Η εκθαύματος εύρεση τμήματος του χαριτόβρυτου λειψάνου του αγίου Δημητρίου στην περιοχή Διδυμοτείχου της Θράκης και η έλευση του κατά την ημέρα των εγκαινίων (3 Σεπτεμβρίου 2016) και παραμονή στην κοινότητα των Περάτων, με τη συνεργεία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Διδυμοτείχου Ορεστιάδος και Σουφλίου κ. Δαμασκηνού αποτελεί τρανή απόδειξη της χάριτος και της παρουσίας του αγίου αλλά και του αφουγκρασμού του πόνου, του στεναγμού, της ελπίδας αλλά και των δοξολογικών, επί ερειπίων, ύμνων ευχαριστίας των πιστών.

- (1) Κάκκουρας Γ., 2012, «Άγιοι της μητροπολιτικής περιφέρειας Ταμασού και Ορεινής», στο Κοκκινόφτας Κ. (επιμ.), *Ιερά μητρόπολις Ταμασού και Ορεινής, ιστορία - μνημεία - τέχνη*, Λευκωσία, 81. Περισιτιάνης Κ. Ι., 1931, «Τὰ προνόμια τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου», στο *Απόστολος Βαρνάβας*, τ. 3, 431.
- (2) Λεόντιος Μαχαιράς, *Εξήγησις της γλυκειάς χώρας Κύπρου η οποία λέγεται κρόνακα τουτέστιν χρονικόν*, Παυλίδης Α. (επιμ.), 1995, Λευκωσία, 28.
- (3) Την ίδια πληροφορία αναφέρει και ο Αρχιμανδρίτης Κυπριανός στο έργο του *Ιστορία Χρονική της Νήσου Κύπρου*, βλπ. *Κυπριανός Αρχιμανδρίτης, Ιστορία χρονολογική της νήσου Κύπρου*, Παυλίδης Α. (επιμ.), 1998, Λευκωσία, 526.
- (4) *Κύπρια Μηναία*, 1988, Ακολουθία Ιαννουαρίου-Φεβρουαρίου, Λευκωσία, 99-107. Επίσης βλ. Κάκκουρας Γ., 1999, «Άγιοι της Κύπρου - Ο άγιος Δημητριανός επίσκοπος Ταμασού», στο *Πνευματική Έπαλξη*, τεύχ. 3, Λευκωσία, 6-7.
- (5) Για το βίο και τη δράση του αγίου Μνάσωνα βλ. Halkin Fr., 1964, «Les actes apocryphes de Saint Héraclide de Chypre, disciple de l'apotre Barnabé», στο *Analecta Bollandiana* 82, 133-169.

Ακτίνες φωτός στη μορφή της πρεσβυτέρας

κα Μάλαμα Στυλιανού

Θεολόγος - Πρεσβυτέρα

Η ομιλία πραγματοποιήθηκε επ' ευκαιρία της ορθόδοξης εορτής της γυναίκας, τη Δεσποτική και ταυτόχρονα Θεομητορική εορτή της Υπαπαντής του Κυρίου.

Πανιερώτατε, σεβαστοί πατέρες και αγαπητές συμπρεσβυτέρες, αξιότιμες κυρίες και αξιότιμοι κύριοι.

Καταρχάς θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τη συντονιστική επιτροπή των Χριστιανικών Συνδέσμων, της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού, καθώς και την πρόεδρο κ. Ελένη Χατζημιχαήλ για την τιμητική πρόσκληση να παρευρεθώ σήμερα ανάμεσα σε πολύπειρους πατέρες και πρεσβυτέρες που διακρίνονται για την ευσέβεια και την πνευματικότητά τους.

Το να είναι κανείς ιερέας, αυτό δεν είναι αποτέλεσμα δικής του προσπάθειας, αλλά είναι επιλογή και

εκλογή του Θεού. «Ούχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε», είπε ο Κύριος στους δώδεκα μαθητές Του, «ἀλλ' ἐγὼ ἐξελέξαμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου». Η συνειδητοποίηση, επομένως, του γεγονότος και της αλήθειας ότι πρόκειται για μία κλίση (με γιώτα) και κλήση (με ήτα), η οποία απορρέει από την επιλογή του Θεού για μας, συνιστά πραγματικά μια υψηλή τιμή, η οποία ταυτόχρονα αποτελεί και ευλογία.

Ο ιερέας μοιάζει με τον θεόπτη Μωϋσή που ανεβασμένος στο όρος Σινά άκουγε τις βροντές, τυφλώνόταν από τις αστραπές της θείας μεγαλειότητας και κρύβονταν μέσα στο σύννεφο της θείας παρουσίας. Ποτέ δεν είδε όμως το θείο πρόσωπο. Γιατί «οὐδεὶς ὄψεταὶ τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται», λέγει Κύριος Παυτοκράτωρ. Και ο ιερέας σύζυγος ατενίζει και αγγίζει θυσία και θαύμα, ασύγκριτα εκπληκτικό, καθώς λείει ο ιερός Χρυσόστομος. Ωστόσο τα μάτια της ψυχής του

βλέπουν ακτίνες της θείας δόξας. Η καρδιά του κλείνει μέρος της άπειρης Αγάπης και ο νους του αγωνίζεται να χωρέσει μια σταγόνα από τη θεία σοφία. Και όπως αναφέρει ο Βιργκίλ Γκεωργκίου στο βιβλίο του «Από την 25η στην αιώνια ώρα», όταν ήταν μικρός παραπονήθηκε στον πατέρα του ότι κουραζόταν από τη διακονία του ποιμνίου του. Τότε ο π. Κωνσταντίν τού απάντησε ότι: «Ο ιερέας δεν είναι άνθρωπος, αλλά η θυσία ενός ανθρώπου, που προστίθεται στη θυσία του Θεού. Αυτό είναι ιεροσύνη».

Η πρεσβυτέρα βιώνει την πιο πλούσια ευλογία, την πιο χαρισματική ζωή, κι ως το έχουμε συνηθίσει λιγότερο ή περισσότερο. Γίνεται ένα μέλος της ύπαρξης του συζύγου - ιερέα, ὁστούν ἐκ τῶν ὀστέων του καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς του. Ο Κύριος με το μέγα μυστήριο του γάμου ένωσε μυστηριακά το ζευγάρι σε μια αγία, τελεία, δυνατή ενότητα, καθώς ορίζουν οι ευχές: «άρμοσον Δέσποτα τον δούλον σου και την δούλην σου... Στεφάνωσον αυτούς εις σάρκα μίαν...» Βιώνει το μυστήριο της αγάπης στο ύψος της μυστηριακής σχέσης Χριστού – Εκκλησίας. Η ενότητα ψυχής είναι αδιάλειπτη και στόχο έχει την συνεχή ένωσή δια της μυστηριακής ζωής, ταυτιζόμενη- μετέχει η πρεσβυτέρα, ως άμεσο κάτοπτρο, στο μυστήριο της κένωσης. Δέχεται και αντανakλά τη θεία χάρη, που αντανakλάται από το άρωμα της ιεροσύνης του συζύγου της. Ζει κατά

κάποιο τρόπο το μυστήριο της Παναγίας, που κρατούσε τρυφερά το παιδί της και ταυτόχρονα βάσταζε το Θεό της.

Στη σημερινή εποχή δεν είναι τόσο εύκολο να είναι κάποια γυναίκα σύζυγος ιερέα. Εάν οι ιερείς μας, και τώρα και πάντοτε, έφερναν τον ονειδισμό του Χριστού, το ίδιο ισχύει, τηρουμένων των αναλογιών, και για τη σύζυγο του ιερέα και για τα παιδιά του. Το να ζει κανείς με ευθύνη, με υπευθυνότητα, με συνείδηση μιας υψηλής αποστολής, την οποίαν έχει να επιτελέσει μέσα στον κόσμο, είναι μοναδικό.

Πώς όμως η πρεσβυτέρα ανταποκρίνεται στην αποστολή της; Η ισορροπία στις σχέσεις είναι λεπτή. Όλα ξεκινούν και απορρέουν από την εκλογή της υποψήφιας πρεσβυτέρας που πρέπει να γίνει πολύ προσεκτικά, γιατί σύμφωνα με τον λόγο του αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου: «ουδέν ισχυρότερο, γυναικός ευλαβούς και συνετής».

Στο θείκό αυτό κάλεσμα είναι ανάγκη να φανεί ισχυρή, να την χαρακτηρίζει παντού και πάντοτε η ειλικρίνεια και η διαφάνεια, να έχει επίγνωση και συναίσθηση ότι πρέπει να κινείται μέσα στα πλαίσια της μετριοφροσύνης και της ταπεινοφροσύνης. Δεν χαρίζεται στον εαυτό της.

Κι αυτό αποτελεί δύσκολο αγώνισμα που απαιτεί ενδοσκοπήση και προσευχή, αντίσταση στο κακό, συνεχή προσπάθεια για την κατάκτηση της αρετής. Κάθε μέρα,

κάθε ώρα, κάθε στιγμή παραδομένη άνευ όρων στην αγάπη, στη θυσία.

Η προσφορά δίνει μια εξαιρετική χαρά. Προσφέρεται χωρίς αντάλλαγμα, θυσιάζεται αγόγγυστα και πορεύεται αψηφώντας το εγώ. Πολλές φορές ο κόσμος γύρω κοιτάζει καχύποπτα και εχθρικά, γιατί δεν δέχεται ότι υπάρχουν και ψυχές με τόση ακεραιότητα. Καλλιεργεί την ελπίδα της μέλλουσας ζωής και την μεταδίδει στις ψυχές που την πλησιάζουν. Αγκαλιάζει τους ενορίτες του συζύγου της, τα παιδιά του, με όλους τους καημούς τους. Προσεύχεται με θέρμη για τα πνευματικά του παιδιά και είναι γι αυτούς η «μητερούλα», όπως αποκαλούν οι Ρώσοι την πρεσβυτέρα.

Στο βιβλίο, που προαναφέρθηκε, ο Β. Γκεωργίου μικρός, όταν συνειδητοποιεί ότι τον πατέρα του τον αποκαλούν όλοι «πατέρα», ρωτά με απόγνωση: «Γιατί ο ιερέας είναι πατέρας τόσο πολλών ανθρώπων;» για να πάρει την εξής απάντηση: «Ένας ιερέας είναι ο πατέρας των ανθρώπων στη γη όπως ο Θεός είναι ο πατέρας των ανθρώπων στον ουρανό. Το έργο του ιερέα όπως και το έργο του Θεού είναι αποκλειστικά πατρικό. Η αποστολή του ανθρώπου ήταν να κληρονομήσει τη βασιλεία του πατέρα του και να συμμετέχει σε όλα τα θεϊκά μυστήρια».

Αυτό το θαύμα καλούμαστε να συνειδητοποιήσουμε πρώτα εμείς οι ίδιες κατά τον Ψαλμωδό Δαβίδ: «Για το χατήρι σου, Θεέ μου, όλοι αυτοί που σε αγαπούμε πεθαίνουμε την κάθε μέρα, για να τηρήσουμε τις εντολές σου». (Ψαλμ.μγ'23)

Η καθεμιά μας διεξάγει τον δικό της αγώνα και κάποτε αποκάμει. Τέτοιες στιγμές είναι ανάγκη να θυμόμαστε άλλα παραδείγματα πρεσβυτέρων που πέρασαν κι αυτές δύσκολες στιγμές κι όμως φάνηκαν αντάξιες της αποστολής τους. Θα ήθελα να αναφέρω στην αγάπη σας κάποια στοιχεία από τη ζωή του Αγίου Ιερομάρτυρα Πέτρου Βαρλάμωφ και της πρεσβυτέρας του Άννας από τη Ρωσία. Ο ιερομάρτυς του Θεού γεννήθηκε το 1897 και το 1915 διορίστηκε ψάλτης στην Παναγία του Καζάν. Το 1919 χειροτονήθηκε μετά από παράκληση των ενοριτών. Όπως γνωρίζετε, ακολούθησε ο εβδομηντάχρονος εξοντωτικός διωγμός των ομόδοξων αδελφών μας. Κατ' αυτόν, το 1920 το έκαψαν το σπίτι και του διέθεσαν ένα άδειο κτίριο που δεν ήταν κατάλληλο για οικία. Μετά από πολλές δοκιμασίες στις οποίες υπέβαλλαν και αυτόν και την οικογένειά του, την 1η Μαΐου του 1927 άρθηκε η απόφαση να κλείσουν τον Ναό και ο Άγιος Ιερομάρτυς αντέδρασε. Τον συνέλαβαν και τον φυλάκισαν. Η πρεσβυτέρα Άννα υπέβαλλε αίτηση αποφυλάκισης

και ας ακούσουμε την ίδια να περιγράφει την κατάσταση: «Ο σύζυγός μου κατηγορείται για αντισοβιετική προπαγάνδα. Εγώ, όμως, ως σύζυγός του γνωρίζω καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον ότι ποτέ δεν καταφέρθηκε εναντίον της σοβιετικής εξουσίας... Τώρα έχω μείνει μόνη με πέντε παιδιά. Η μεγαλύτερη κόρη μου είναι οκτώ χρονών και η μικρότερη επτά μηνών. Δεν έχουμε τα αναγκαία μέσα για την επιβίωσή μας. Πουλάω και τα τελευταία μικροπράγματα που μας έχουν απομείνει καθώς τα περισσότερα υπάρχουντά μας τα πουλήσαμε πρόσφατα για να πληρώσουμε τον υψηλό φόρο των 1000 ρουβλιών που μας επιβλήθηκε. Δεν έχουμε σπείρει σιτάρι ούτε έχουμε απόθεμα. Έρχεται χειμώνας και δεν έχουμε καυσόξυλα. Δεν μπορώ να δουλέψω καθώς τα παιδιά μου είναι μικρά και δεν έχω άλλον να τα φροντίσει. Αν είναι δυνατόν, παρακαλώ, αφήστε ελεύθερο τον σύζυγό μου καθώς από αυτόν εξαρτάται η επιβίωση των παιδιών μου...» Ο π. Πέτρος εκτελέστηκε στις 11 Μαρτίου του 1930 και προστέθηκε στην ένδοξη χορεία των αγίων της πίστης μας. Ανάμεσα στα χαρτιά της Άννας, όταν κι αυτή άφησε τον κόσμο τούτο, βρέθηκε μια προσευχή γραμμένη με το χέρι της μετά τη σύλληψη του συζύγου της: «Σε ευχαριστώ, Κύριε και Θεέ μου, για όλα, για τη ζωή, για τις δυσκολίες που πέρασα, για τον χωρισμό από τον αγαπημένο μου σύζυγο, για τα βάσανα και για τις χαρές... Για όλα σε ευγνωμονώ, Θεέ μου...»

Ακόμη, θαυμαστό παράδειγμα ανδρείας, πίστης αποτελεί ο μακαριστός παπα-Θωμάς με την πρεσβυτέρα του από την Εράτυρα. Απέκτησαν τέσσερα παιδιά εκ των οποίων τα δύο πέθαναν σε μικρή ηλικία. Έμεινε ένας γιος και μια κόρη. Είχε οριστεί ο γάμος της κόρης τους ημέρα Κυριακή όταν, ξαφνικά το Σάββατο το πρωί, πεθαίνει ο γιος τους. Τα πεθερικά της νύφης προτείνουν την αναβολή του γάμου, αλλά ο παπα-Θωμάς με την πρεσβυτέρα προστάζουν: «Θα γίνουν και τα δύο μυστήρια». Σαν κίνησαν τα όργανα να έρθουν στο σπίτι της νύφης στάθηκαν παράμερα αλλά ο παπα-Θωμάς βράχος. Παρέδωσε τη νύφη στην Εκκλησία, διάβασε τα στέφανά τους και τους ευχήθηκε να είναι ευτυχισμένοι. Κι ύστερα χτύπησε την καμπάνα πένθιμα κι έφερε το γιο του στη Εκκλησία για την νεκρώσιμη ακολουθία.

Ξαφνικά ο δικός μας αγώνας φαντάζει τόσο λίγος... Ο σταυρός μας πιο ελαφρύς. Από τέτοια παραδείγματα αντλούμε δύναμη και πίστη η καθεμιά για τον προσωπικό της αγώνα.

Πανιερώτατε, να προσεύχεστε για εμάς τις πρεσβυτέρες να στεκόμαστε στο ύψος των δικών σας προσδοκιών και στη σοβαρότητα της ευθύνης που μας ανέθεσε ο Θεός.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Παλαιά Διαθήκη.

Καινή Διαθήκη.

Μαρίας Μάτζαρη-Μιχαήλ, Η πρεσβυτέρα- ματιές στη μορφή της, Αθήνα 1989.

Δαμασκηνού Ορλόφσκι (Ηγουμένου), Άγιοι Κατάδικοι, Ιερά Μονή Παρακλήτου 2014.

Βιργκίλ Γκεωργκίου, Από την 25η στην αιώνια ώρα, Αρμός 2014.

Θεοδώρας Καλύβα-Σαράντου (πρεσβυτέρας), Η Πρεσβυτέρα και η μεγάλη αποστολή της, περιοδικό Ενορία, 1/12/1972.

Θεολογίας Μοναχής (καθηγουμένης), Η Ορθόδοξη πρεσβυτέρα στη σκιά ή στο πλευρό του ιερέα; Βέροια (Παύλεια) 2011.

Η Υπαπαντή του Χριστού.

Δοκιμασία και τιμωρία

Ο ερημίτης

Ο Θεός λένε οι Άγιοι έχει δύο χαρακτηριστικά: Ο Θεός είναι αγάπη αλλά και δικαιοσύνη. Η ιστορία από καταβολής κόσμου είναι ένα χρονολόγιο γεγονότων, πολλές φορές ευχάριστων, άλλες, πάλι, φορές δυσάρεστων.

Ο Παλαιός Ισραήλ ακολούθησε τον Δίκαιο Μωϋσή στην Έξοδο από την Αίγυπτο και ο λαός αυτός ευεργετήθηκε τόσο πολύ από τον Θεό, που είδε σημεία και τέρατα να συμβαίνουν για να βρουν το δρόμο προς την ελευθερία τους.

Η απείθειά τους όμως και η προσκόλληση στα γήινα και πρόσκαιρα, τους έφερε σε σκληρή δοκιμασία και τιμωρία 40 ετών περιπλάνησης στην έρημο.

Όλοι γνωρίζουν την ιστορία της Νινευή, των Σοδόμων και των Γομόρων.

Όλοι γνωρίζουν γιατί το Ισραήλ μετά τη Σταύρωση του Θεανθρώπου έσβησε από τον χάρτη.

Όλοι γνωρίζουν γιατί οι Εβραίοι έχασαν το ιερότερο μέρος τους.

Όλοι γνωρίζουν γιατί η Κωνσταντινούπολη του Βυζαντίου αλώθηκε πρώτα από τους Σταυροφόρους κι έπειτα από τους Τούρκους.

Όλοι γνωρίζουν γιατί και οι Ορθόδοξοι έχασαν κι εκείνοι το ιερότερο μέρος τους την Πόλη και την Αγιά Σοφιά.

Τυχαία γεγονότα δεν υπάρχουν! Υπάρχει το κατά πόσο ο άνθρωπος πορεύεται με τον Θεό δίπλα του ή επιλέγει να προχωρήσει μοναχικά, στην ουσία μαζί με τον μισάνθρωπο διάβολο.

Όλα στην ελεύθερη επιλογή του ανθρώπου, αφού ο Θεός έτσι μας έπλασε, ελεύθερους.

Δυστυχώς η ανθρωπότητα το 2020 ζει ακριβώς αντίθετα από την ελευθερία που έχει χαρίσει ο Θεός σε όλο τον κόσμο.

Ένας ιός επιφέρει την ανελευθερία των ανθρώπων μέσα από το φόβο του θανάτου.

Φυσικά ο φόβος προέρχεται από τον διάβολο και από το πόσο έχουμε αφαιρέσει τον Θεό από τη ζωή μας.

Ο Θεός αγάπη εστί. Και όπου υπάρχει αγάπη δεν υπάρχει φόβος, διότι κατά τη γραφή η αγάπη δεν συνυπάρχει με τον φόβο.

«φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ». (Α΄ Ιω. 4,18)

Όταν δεν υπάρχει αγάπη στον Χριστό, είναι νομοτελειακό να κυριαρχεί ο φόβος.

Ο Θεός όμως είναι αγάπη και δικαιοσύνη. Τελεία αγάπη και δικαιοσύνη για όλους. Για όσους πράττουν το καλό και για όσους πράττουν το κακό. Έτσι διαλέγει και τα παιδιά του.

Μέσα από γεγονότα που επιτρέπει να βιώνουμε και ο καθείς το βιώνει διαφορετικά κατά την προαίρεσή του.

Ο καλοπροαίρετος ζει ένα γεγονός, όπως αυτό της αρρώστιας, του σεισμού, του καταποντισμού, της πείνας, ως δοκιμασία, ως στάδιο αγωνισμάτων, με τελική επιβράβευση τη σωτηρία, την αγιότητα.

Ο κακοπροαίρετος ζει ένα γεγονός ως τιμωρία, ως μαρτύριο, ως κόλαση.

Ας ακούσουμε τα λόγια του Αγίου Παΐσιου, που πολλοί –δυστυχώς και ρασοφόροι– θεωρούν ότι τα λεγόμενά του αφορούν μακρινές γενιές ή είναι αόριστα και γενικά. Ας το ακούσουμε, όμως, ψηλαφώντας τα λόγια του:

Άγιος Παΐσιος: «Γιατί επιτρέπει ο Θεός να έρθει μια δοκιμασία; Καλός Θεός μας δίνει πλούσιες τις ευλογίες Του. Να μη δείχνουμε αχαριστία και Τον παροργίζουμε, γιατί έρχεται «η οργή του Θεού επί τους υιούς της απειθείας» - μη γένοιτο.

Άμα δεν δοξάζουμε τον Θεό, επιτρέπει ο Θεός να έρθει μια δοκιμασία, για να εκτιμήσουμε τα πράγματα.

Ενώ, όταν τα εκτιμούμε, δεν επιτρέπει ο Θεός να συμβεί τίποτε το κακό.

Παλαιότερα, που δεν υπήρχαν αυτές οι μεγάλες ευκολίες, και η επιστήμη δεν είχε προχωρήσει τόσο, ανα-

γκάζονταν οι άνθρωποι σε όλες τις δυσκολίες να καταφεύγουν στον Θεό, και ο Θεός βοηθούσε.

Τώρα, επειδή η επιστήμη προχώρησε, τον Θεό Τον βάζουν στην άκρη. Πάνε χωρίς Θεό σήμερα.

Υπολογίζουν: «Θα κάνουμε τούτο, θα κάνουμε εκείνο». Σκέφτονται την πυροσβεστική, σκέφτονται τις γεωτρήσεις, το ένα, το άλλο... Αλλά χωρίς Θεό τί θα κάνουν οι άνθρωποι;

Οργή Θεού θα φέρουν. Βλέπεις, όταν δεν βρέχει, δεν λένε: «Θα κάνουμε προσευχή», αλλά «θα κάνουμε γεώτρηση». Και το κακό είναι ότι με αυτά τα μέσα που υπάρχουν, σιγά-σιγά όχι μόνον οι άπιστοι σκέφτονται έτσι, αλλά ακόμη και οι πιστοί αρχίζουν να ξεχνούν τη δύναμη του Θεού.

Το καλό είναι που μας ανέχεται ο Θεός. Αλλά την Πρόνοια του Θεού ούτε καν την καταλαβαίνουν οι άνθρωποι.

Έτσι βλέπουμε ότι ο Άγιος Παΐσιος έβλεπε, όπως όλοι οι Άγιοι, κάθε γεγονός μέσα από το πρίσμα του Θεού, τον Θεό ως το βαρόμετρο των πάντων. Κι έτσι είναι!

Ο Θεός κατέβηκε με σάρκα στον κόσμο και σταυρώθηκε εν τω μέσω δύο ανθρώπων, που και οι δύο διέπραξαν το κακό.

Εκεί κρίνεται και όλη η ανθρώπινη ιστορία. Στην ελεύθερη επιλογή.

Ο κακοπροαίρετος ληστής βλέπει τη σταύρωσή του ως τιμωρία, δεν βλέπει ότι τα δικά του αμαρτήματα τον έφεραν εκεί.

Ο καλοπροαίρετος ληστής αναγνωρίζει ότι η δική του ζωή δικαίως τον έφερε στον σταυρό, αναγνωρίζει ότι ο Χριστός βασανίζεται και σταυρώνεται αδίκως, ζητά όμως το έλεος Του κι έτσι είναι ο πρώτος κάτοικος του παραδείσου.

Ακριβώς αυτό είχε διαπιστώσει και ο Άγιος Παΐσιος και περιέγραψε τους δύο κόσμους που είναι εσταυρωμένοι δεξιά κι αριστερά του Χριστού: «Γι' αυτό, όσοι σκέφτονται τούς μεγάλους σταυρούς τών δικαίων, ποτέ δέν στενοχωριούνται για τις δικές τους μικρές δοκιμασίες. Βλέπουν ότι, ενώ έσφαλαν στην ζωή τους, έν τούτοις ύποφέρουν λιγώτερο από τούς δικαίους, γι' αυτό λένε σαν τόν καλό ληστή. «Αυτοί δέν έκαναν τίποτε και υπέφεραν τόσο· έμεις τί πρέπει να πάθουμε;».

Δυστυχώς όμως μερικοί μοιάζουν με τόν ληστή που σταυρώθηκε έξ αριστερών του Χριστού και λένε: «Πήγαιναν με τόν σταυρό στο χέρι και δες τί έπαθαν!».

Ο ιός είναι δοκιμασία για τους αληθινούς φίλους Του Χριστού και τιμωρία για τους εχθρούς Του.

Είναι δοκιμασία για εκείνους που έχουν καλή προαίρεση και τιμωρία για όσους έχουν κακή προαίρεση.

Το παρήγορο είναι η ελπίδα μέσα από τα λόγια των Αγίων γι' αυτό κλείνοντας ας ακούσουμε τα λόγια του Αγίου Παϊσίου:

«Νὰ παρακαλοῦμε νὰ δίνη ὁ Θεὸς μετάνοια στὸν κόσμο, γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τὴν δικαία ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ μέλλουσα ὀργὴ τοῦ Θεοῦ δὲν μπορεῖ ν' ἀντιμετωπισθῆ διαφορετικὰ παρὰ μόνο μὲ μετάνοια καὶ τήρηση τῶν ἐντολῶν Του».

πηγή Romfea.gr

Ἡ μέλλουσα κρίση.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

Κατάθεση θεμελίου λίθου στον υπό ανέγερση Ιερό Ναό του Αγίου Λουκά του Ιατρού στην κοινότητα Αγίας Βαρβάρας.

Μέσα σε έντονα συγκινησιακό κλίμα και στην παρουσία κλήρου και λαού, πραγματοποιήθηκε το Σάββατο, 17 Οκτωβρίου 2020, η κατάθεση θεμελίου λίθου στον υπό ανέγερση Ιερό Ναό του Αγίου Λουκά του Ιατρού και Επισκόπου Συμφερουπόλεως και Κριμαίας, στην Κοινότητα Αγίας Βαρβάρας.

Την κατάθεση του θεμελίου λίθου, λόγω κωλύματος υγείας του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐου, τέλεσε ο Πρωτοσύγκελος της Μητροπόλεως, Πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Στυλιανού. Στην ομιλία του ο πατήρ Θεόδωρος μετέφερε τις πατρικές ευχές και ευλογίες του Πανιερωτάτου,

επεξήγησε τη σημασία του θεμελίου λίθου για ένα Ναό και προέτρεψε τους παρευρισκόμενους να προσεύχονται και να στηρίζουν το έργο που ξεκινά, συνδράμοντας και με την εισφορά τους, η οποία είναι σημαντική και απαραίτητη.

Ο κόσμος είχε την ευκαιρία να προσκυνήσει την εικόνα και τεμάχιο του Τιμίου Λειψάνου του Αγίου Λουκά του Ιατρού, το οποίο προσκόμισε από την Ιερά Μητρόπολη Ταμασού, ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Νεκτάριος Μπακόπουλος.

Αγιασμός για τη θεμελίωση νέου ανδρικού Ησυχαστηρίου επ' ονόματι του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου του Μυροβλύτου.

Τελέστηκε την Πέμπτη, 8 Οκτωβρίου 2020, αγιασμός έναρξης εργασιών στο χώρο, όπου θα ανεγερθεί Ησυχαστήριο επ' ονόματι του Αγίου ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου του Μυροβλύτου, στην περιοχή Αλυμρά, πλησίον της κοινότητας Αγίας Βαρβάρας.

Τον Αγιασμό τέλεσε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας, συμπαραστούμενος από τον Πρωτοσυγκελεύοντα της Μητροπόλεως π. Θεόδωρο Στυλιανού, τον Αρχιμανδρίτη Ηρακλείδιο και τους Ιεροδιακόνους Δημητριάνο, Ραφαήλ και Ελπίδιο.

Ο Πανιερώτατος εξέφρασε τη χαρά του για την ανέγερση του νέου ανδρικού αυτού Ησυχαστηρίου και τόνισε ότι είναι πολύ σημαντικό στις ημέρες μας να ανεγείρονται πνευματικά οχυρά (Μοναστήρια και Ησυχαστήρια), τα οποία αποτελούν στήριγμα στους ανθρώπους.

Ευχήθηκε καλές επιτυχίες και ο Θεός να βοηθήσει να αποπερατωθεί σύντομα.

Συγκέντρωση στελεχών και κατηχητών για την έναρξη της κατηχητικής χρονιάς 2020-21.

Την Πέμπτη 1 Οκτωβρίου 2020 πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση κατηχητών και στελεχών της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, με την ευκαιρία της έναρξης του νέου εκκλησιαστικού και κατηχητικού έτους.

Στη συγκέντρωση προσήλθαν οι ιερείς και τα στελέχη της Μητρόπολής μας, οι οποίοι ασχολούνται με το κατηχητικό έργο. Η εκδήλωση άρχισε με προσευχή από τον πρωτοσύγκελο π. Θεόδωρο Στυλιανού και εισαγωγική ομιλία από το νέο διευθυντή του Γραφείου ποιμαντικής Διακονίας, Αρχιμανδρίτη π. Θεοτόκη Φαίδωνος.

Στη συγκέντρωση μίλησε ο πανιερώτατος μητροπολίτης Λεμεσού κ. Αθανάσιος, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα της διδασκαλίας του λόγου του Θεού στις κατηχητικές συγκεντρώσεις. Η συγκέντρωση ήταν αθρόα και όλοι παρακολούθησαν με ενδιαφέρον την ομιλία του πανιερωτάτου, ο οποίος ανέπτυξε με γλαφυρότητα το θέμα

του. Ο πανιερώτατος αναφέρθηκε στην αξία του κατηχητικού έργου και στο καθήκον κάθε υπεύθυνου κατηχητή, κληρικού και λαϊκού, για να μεταφέρεται ο λόγος του Θεού σε όλους.

Τα ονομαστήρια του σепτού μας Ποιμενάρχη Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐου.

Με τη δέουσα μεγαλοπρέπεια και εκκλησιαστική τάξη εορτάστηκε και φέτος στην Ιερά Μητρόπολη Ταμασού και Ορεινής η μνήμη του Οσίου Ησαΐου, του κτήτορος της Ιεράς, Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής της Παναγίας του Κύκκου, ημέρα κατά την οποίαν ο Ποιμενάρχης της κατά Ταμασόν Εκκλησίας, Πανιερώτατος Μητροπολίτης κ. Ησαΐας, άγει τα ονομαστήριά του.

Την Τετάρτη το απόγευμα, παραμονή της εορτής, τελέστηκε πανηγυρικός πολυαρχιερατικός Εσπερινός στον Ιερό Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Δήμο Τσερίου, χοροστατούντος του εορτάζοντος Μητροπολίτου και συγχοροστατούντων του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηναίας κ. Χρυσοστόμου και των Θεοφιλεστάτων Επισκόπων Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου, Μεσαορίας κ. Γρηγορίου και Κισσούμου (Πατριαρχείου Αλεξανδρείας) κ. Μάρκου και με τη συμμετοχή πλειάδας Κληρικών της Ιεράς Μητροπόλεως.

Κατά τη διάρκεια του Εσπερινού ο Πανιερωτάτος μίλησε προς το Εκκλησίασμα και αναφερόμενος στον ασκητικό βίο του εορταζόμενου Οσίου Ησαΐου επικεντρώθηκε στις αρετές που κοσμούσαν τον βίο και την πολιτεία του, στοιχεία που αποτελούν φωτεινούς οδοδείκτες για την πνευματική ζωή των Χριστιανών στην εποχή μας.

Στη συνέχεια, ο Προϊστάμενος του Ναού, Πρωτοπρεσβύτερος Κυριάκος Κασπαρής προσφώνησε τον εορτάζοντα Μητροπολίτη απευθύνοντάς του ευχές επ' ευκαιρία των σεπτών ονομαστηρίων του.

Την Πέμπτη το πρωί, κυριώνυμο ημέρα της εορτής, ο εορτασμός έγινε στην κωμόπολη της Δευτεράς, όπου τελέστηκε πολυαρχιερατικό συλλειτουργο στο Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Γεωργίου.

Της πανηγυρικής συνάξεως και της Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ο άγων τα ονομαστήριά του, Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής, συλλειτουργούντων των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών Βόστρων και Εξάρχου του Παναγίου Τάφου εν Κύπρω κ. Τιμοθέου και Λεμεσού κ. Αθανασίου και των Θεοφιλεστάτων Επισκόπων Νιτρίας και Εξάρχου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας κ. Νικοδήμου και Αμαθούντος κ. Νικολάου.

Το θείο λόγο κήρυξε ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης κ. Βαρνάβας Χρυσάνθου.

Τόσο, κατά το τέλος του Εσπερινού, όσο και μετά τη Θεία Λειτουργία, ο Πανιερώτατος δέχτηκε την αγάπη και το σεβασμό, που του υπέβαλε το εκκλησίασμα, επιδρασιλεύοντας σε αυτούς τις Αρχιερατικές ευχές και ευλογίες του.

Απομονομή οφφικίου του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής.

Την Πέμπτη, 10 Σεπτεμβρίου 2020, κατά τη διάρκεια του πολυαρχιερατικού συλλειτούργου, που τελέστηκε στον Μητροπολιτικό Ναό της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, του Αγίου Γεωργίου στην Πάνω Δευτέρα, ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης κ. Ησαΐας χειροθέτησε σε Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, τον Πρωτοψάλτη του Μητροπολιτικού Ναού κ. Δημήτριο Ιεροδιακόνου.

Ο νέος Άρχων Πρωτοψάλτης είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διευθυντής του Ιδρύματος Μουσικών Σπουδών της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής «Άγιος Γεώργιος» και Καθηγητής στη Θεολογική Σχολή της Εκκλησίας της Κύπρου.

Ο Πανιερώτατος τίμησε τον Πρωτοψάλτη κ. Ιεροδιακόνου με το οφφίκιο του Άρχοντος, αναγνωρίζοντας τη συμβολή του στη διάδοση της παραδοσιακής Εκκλησιαστικής Μουσικής με τη ψαλμωδία και τη συγγραφή του.

Συναγερμός αλληλεγγύης της Μητρόπολης μας για τους εμπερίστατους κατοίκους της Βηρυτού.

Συναγερμός αλληλεγγύης στην Ιερά Μητρόπολη Ταμασού και Ορεινής ενόψει της συλλογής ανθρωπιστικής βοήθειας για τους εμπερίστατους συνανθρώπους μας στη Βηρυτό του Λιβάνου.

Δεκάδες εθελοντές της Μητροπόλεως μαζί με κληρικούς συγκέντρωσαν την προσφορά αγάπης των 45 ενοριών της Μητροπολιτικής περιφέρειας Ταμασού και Ορεινής.

Την αποστολή ενίσχυσε και η Εξαρχία του Πανάγιου Τάφου στην Κύπρο μετά από συμφωνία του Εξάρχου Μητροπολίτη Βόστρων κ. Τιμοθέου και του Μητροπολίτη Ταμασού κ. Ησαΐα.

Νέα πρωτοβουλία αγάπης και αλληλεγγύης από την Ι.Μ. Ταμασού.

Ανθρωπιστική στήριξη σε ακόμη 720 οικογένειες απόρων συνανθρώπων μας της πόλεως και επαρχίας Λευκωσίας, από την Ιερά Μητρόπολη Ταμασού και Ορεινής. Αυτή τη φορά η στήριξη θα γίνει σε δύο φάσεις, λόγω μεγάλης αύξησης των αναγκών.

Η πρώτη φάση αφορά σε 250 οικογένειες αλλοδαπών, η οποία γίνεται κατορθωτή με τη στήριξη της Μητροπόλεως, των Χριστιανικών Συνδέσμων Γυναικών Ταμασού και Ορεινής και σημαντικές εισφορές επιχειρηματιών, τις οποίες συντόνισε προσωπικά ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Ιερόνυμος Πυλιώτης.

Ίδρυση Μητροπολιτικού Ανδρώου Ησυχαστηρίου Οσίου Αββακούμ και κουρά μοναχών στο Φτερικούδι.

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας την 1η Δεκεμβρίου 2020 χοροστάτησε κατα την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον ιερό ησυχαστήριο του Οσίου Αββακούμ. Κατά την ακολουθία του εσπερινού ο Πανιερώτατος τέλεσε δυο μοναχικές κουρές των πρώτων δόκιμων μοναχών που αποτελούν την αδελφότητα του ησυχαστηρίου.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΕΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Το Σάββατο, 19 Δεκεμβρίου 2020, στον Ιερό Ναό Αποστόλου Ανδρέου και Πάντων των εν τη ρωσική γη διαλαμψάντων Αγίων, στον περίβολο της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού στο Επισκοπεϊό, τελέστηκε η εις διάκονον χειροτονία του μοναχού Πορφυρίου, μέλος της αδελφότητας του Ιερού Μητροπολιτικού Ησυχαστηρίου Οσίου Αββακούμ του εν Καλαμιθάση στο Φτερικουδί.

Τη χειροτονία τέλεσε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας.

Με τη λαμπρότητα που αρμόζει στο μεγάλο γεγονός των Χριστουγέννων εορτάστηκε σήμερα Παρασκευή, 25 Δεκεμβρίου 2020, η Μητρόπολη των Εορτών στον Ιερό Ναό Παναγίας Οδηγήτριας Παλαιομετόχου, όπου ιερούργησε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας, συμπαραστατούμενος από τον Αρχιμανδρίτη Θεοτόκη Φαίδωνος και τους Ιεροδιακόνους Δημητριάνο Πέτσα και Ραφαήλ Μισιαούλη.

Κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας τέλεσε την εις Πρεσβύτερο χειροτονία του Αρχidiaκόνου της Μητροπόλεως, π. Δημητριάνου Πέτσα, και στη συνέχεια τη χειροθεσία του εις Αρχιμανδρίτη.

Τη Δευτέρα, 28 Δεκεμβρίου 2020, στον Ιερό Ναό Αποστόλου Ανδρέου και Πάντων των εν τη ρωσική γη διαλαμπάντων Αγίων, που βρίσκεται στον περίβολο της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού, τελέστηκε η χειροτονία του μοναχού Φιλουμένου, μέλους της αδελφότητας του Ιερού Ησυχαστηρίου Αγίου Δημητρίου.

Τη χειροτονία τέλεσε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας συμπαραστατούμενος από κληρικούς της Μητροπόλεώς μας.

Με τη δέουσα λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια εορτάστηκε την Τετάρτη 6 Ιανουαρίου 2021, η μεγάλη Δεσποτική Εορτή των Θεοφανίων στον Ιερό Ναό Παναγίας Καθολικής Ψημολόφου, ιεουργούντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐου.

Κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας, ο Πανιερώτατος τέλεσε την εις Πρεσβύτερον χειροτονία του Διακόνου Παύλου Γαϊταρένκο.

ΕΚΔΗΜΙΑ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΑΧΕΡΑ

Η Ιερά Μητρόπολις Ταμασού και Ορεινής μετά θλίψεως αναγγέλλει την προς Κύριον εκδημίαν της Καθηγουμένης της Ιεράς Μονής Αγίου Παντελεήμονος Αχερά, μ.Καλλιστης Μοναχής.

Ευχόμεθα όπως Κύριος ο Θεός κατατάξει την ψυχή αυτής εν σκηναίς Δικαίων και Αγίων.

Η εξόδιος Ακολουθία της Μακαριστής Καθηγουμένης της Ιεράς Μονής Αγίου Παντελεήμονος Αχερά Καλλιστης Μοναχής, τελέστηκε την Τετάρτη 30 Δεκεμβρίου 2020 στις 1.00 μ.μ., προϊσταμένου του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐου.

Το Τριώδιον

πρωτ. Παρασκευάς Αγάθωνος, δρ Θεολογίας

Το Τριώδιον είναι υμνολογικό κατά βάση βιβλίο, το οποίο περιέχει τις ακολουθίες των «έξι» εβδομάδων της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και της Μεγάλης Εβδομάδος μέχρι του εσπερινού του Μεγάλου Σαββάτου και του πρώτου μέρους της παννυχίδος του Πάσχα. Ομοίως περιέχει την ακολουθία της Κυριακής του Τελώνου και Φαρισαίου, του Ασώτου, του Ψυχοσαββάτου (του προ της Κυριακής της Απόκρεω), της Απόκρεω και της Τυρινής, και των καθημερινών της προπαρασκευαστικής της περιόδου των Νηστειών εβδομάδος, της εβδομάδος δηλ. της Τυροφάγου.

Στο Τριώδιον, όπως και στα Μηναία, έχουν ενσωματωθεί τα αναγνώσματα της Παλαιάς Διαθήκης της περιόδου αυτής από το βιβλίο του Προφητολογίου, καθώς επίσης και τα συναξάρια των Κυριακών και των διακεκριμένων ημερών της περιόδου αυτής (Ψυχοσαββάτου, Μεγάλου Κανόνος, Ακαθίστου ύμνου, Σαββάτου

του Λαζάρου και των ημερών της Μεγάλης Εβδομάδος), γραμμένα από τον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρο Κάλλιστο Ξανθόπουλο (1ε' αι.), καθώς και οι απόστολοι και τα ευαγγέλια (σε μερικές εκδόσεις) της περιόδου αυτής.

Το Τριώδιον πήρε το όνομά του από το επικρατέστερο και εντυπωσιακότερο στοιχείο των ακολουθιών των καθημερινών της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, τα τριώδια, τους κανόνες δηλαδή με τρεις ωδές (τέσσερις για τα Σαββατα), έργα των Στουδιτών υμνογράφων Θεοδώρου και Ιωσήφ. Τριώδια η τετραώδια (και ένα διώδιο) υπάρχουν και άλλα στο Τριώδιον, του Ανδρέου Κρήτης και του ποιητού Κοσμά επισκόπου Μαΐουμά για την Μεγάλη Εβδομάδα. Υπάρχουν όμως και πλήρεις κανόνες και τροπάρια επωνύμων η ανωνύμων υμνογράφων και άλλο αρχαιότερο υμνογραφικό υλικό. Τριώδια, ποίημα του υμνογράφου Ιωσήφ του Στουδίτου, υπήρχαν και στις ακολουθίες

της περιόδου της Πεντηκοστής, γι' αυτό και Τριώδιον ονομαζόταν όλη η κινητή εορτολογική περίοδος μέχρι της Πεντηκοστής, καθώς και το βιβλίο που περιείχε τις ακολουθίες, διακρινόμενο σε «*Τριώδιον κατανυκτικόν*» και «*Τριώδιον χαρμόσυνον*» η «*Τριώδιον των ανθέων*». Βραδύτερον για το δεύτερο χρησιμοποιήθηκε ο όρος «*Πεντηκοστάριον*», αφού μάλιστα και τα τριώδια της περιόδου αυτής περιέπεσαν σε αχρησία.

Η ύπαρξη τριωδίων στο Τριώδιον δεν οφείλεται στον κατανυκτικό, αλλά στον συντηρητικό χαρακτήρα της περιόδου αυτής. Διατηρείται δηλαδή σε ισχύ το παλαιότατο σύστημα στιχολογίας των ωδών του Ψαλτηρίου, και κατά συνέπεια και των κανόνων, κατά το οποίο δεν εστιχολογούντο κατά τον όρθρο και οι εννέα ωδές, αλλά τρεις, ούτως ώστε οι εννέα ωδές να ανακυκλούνται μια φορά την εβδομάδα, όπως και το Ψαλτήριο.

Το παλαιό σύστημα στιχολογίας των ωδών προέβλεπε την ψαλμωδία τριών καθ' εκάστην ημέρα. Κατ' αυτό ψάλλονταν απαραίτητως η η' και θ' ωδή και εκ των υπολοίπων μία κάθε ημέρα. Έτσι όλες οι ωδές στιχολογούνταν εντός των χρονικών ορίων μιας εβδομάδος. Ακολουθούσαν δηλαδή το εξής διάγραμμα:

Κυριακή· α', η' και θ' ωδές.

Δευτέρα· β', η' και θ' ωδές.

Τρίτη· γ', η' και θ' ωδές.

Τετάρτη· δ', η' και θ' ωδές.

Πέμπτη· ε', η' και θ' ωδές.

Παρασκευή· στ', η' και θ' ωδές.

Σάββατο· ζ', η' και θ' ωδές.

Όπως φαίνεται, το σύστημα τούτο, δεν διτηρήθη για μακρό χρονικό διάστημα. Προς έξαρση προφανώς της ημέρας της Κυριακής θεσπίσθηκε να ψάλλονται όλες οι ωδές κατ' αυτήν, ενώ για τις λοιπές ημέρες καταβλήθηκε προσπάθεια για διατήρηση του προηγουμένου συστήματος, τρεις δηλ. ωδές για κάθε ημέρα, με διαφορετική όμως σειρά, και με περισσότερες ωδές για το Σάββατο. Το σύστημα τούτο καλείται «μέσο» και η ανακύκλωση ακολουθεί το κατωτέρω σχήμα:

Κυριακή· α', β', γ', δ', ε', στ', ζ', η' και θ' ωδές.

Δευτέρα· α', η' και θ' ωδές (τριώδιο).

Τρίτη· β', η' και θ' ωδές (τριώδιο).

Τετάρτη· γ', η' και θ' ωδές (τριώδιο).

Πέμπτη· δ', η' και θ' ωδές (τριώδιο).

Παρασκευή· ε', η' και θ' ωδές (τριώδιο).

Σάββατο· στ', ζ', η' και θ' ωδές (τετραώδιο).

Εν τω μεταξύ, η β΄ ωδή, λόγω του πένθιμου και ελεγκτικού περιεχομένου της, περιορίσθηκε μόνον για τις πένθιμους ημέρες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, με αποτέλεσμα στις εορτάσιμες ημέρες, η Τρίτη, για την οποία προβλεπόταν η ψαλμωδία της, να μείνη με δύο μόνον ωδές, την η΄ και την θ΄.

Το περιεχόμενο του Τριωδίου γενικά παρουσιάζει μια σεβάσμια αρχαικότητα. Διασώζονται σε αυτό και είναι σε χρήση παλαιότατοι ύμνοι και ιδιόρρυθμες πανάρχαιες λειτουργικές συνήθειες, οι οποίες εξέλιπταν κατά τις άλλες περιόδους του έτους. Ιδιαίτερες ακολουθίες που τελούνται κατά την περίοδο της Σαρακοστής, άγνωστες σήμερα στο υπόλοιπο λειτουργικό έτος είναι: α) η «λειτουργία των προηγιασμένων δώρων»· η τέλεσή της προβλέπεται όλες τις Τετάρτες και Παρασκευές της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, την Πέμπτη του μεγάλου κανόνος, τις τρεις πρώτες ημέρες της μεγάλης εβδομάδος, και στις μνήμες των αγίου Χαραλάμπους (10 Φεβρουαρίου), τιμίου Προδρόμου (24 Φεβρουαρίου) και αγίων μ΄ (40) μαρτύρων, εάν τύχουν εντός της Τεσσαρακοστής. β) Το μέγα απόδειπνο, το οποίο τελείται από Δευτέρα μέχρι Πέμπτη όλων των εβδομάδων των νηστειών, όπως επίσης και τις τρεις (σήμερα δύο) πρώτες ημέρες της μεγάλης εβδομάδος. γ) Ο ακάθιστος ύμνος· τούτος ψάλλεται στον όρθρο του Σαββάτου της ε΄ εβδομάδος των Νηστειών. Σήμερα έχει μετατεθεί στο μικρόν απόδειπνο της προηγούμενης Παρασκευής.

δ) Κατ΄ επέκταση προς τον ακάθιστο ύμνο, ψάλλονται ανά μία στάση στα μικρά απόδειπνα των τεσσάρων πρώτων Παρασκευών της Σαρακοστής, οι χαιρετισμοί της Θεοτόκου. Και ε) η ακολουθία του μεγάλου κανόνος του αγίου Ανδρέου Κρήτης. Ψάλλεται στον όρθρο της Πέμπτης της ε΄ εβδομάδος των νηστειών. Σήμερα έχει μετατεθεί στο μικρόν απόδειπνο της προηγούμενης Τετάρτης. Επίσης τμηματικά ψάλλεται στα μεγάλα απόδειπνα της α΄ εβδομάδος των νηστειών.

Όπως εύκολα αντιλαμβάνεται κάποιος από τα όσα εγράφησαν ανωτέρω, δεσπόζουσα θέση στο Τριώδιον κατέχει η περίοδος της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Αυτή άρχεται την καθαρά Δευτέρα και περατούται την Παρασκευή προ των Βαΐων. Αναντίλεκτα, για εμάς τους ορθοδόξους χριστιανούς, η περίοδος τούτη είναι η κατ΄ εξοχήν κατανυκτική περίοδος του λειτουργικού έτους. Σε αυτή δεσπόζουν οι πολλές και μακρές εκκλησιαστικές ακολουθίες, η αυστηρά της Εκκλησίας νηστεία, η σύντονη προσευχή, η αμέτρη άσκηση, η έντονη διάθεση για μετάνοια και αυτοκριτική, το κατά Θεόν πένθος, η πυκνότερη προσέλευση στην θεία κοινωνία, ο αγιασμός του όλου ανθρώπου. Η κάθε Κυριακή και ο κάθε λειτουργικός σταθμός σε όλο το φάσμα του Τριωδίου κέκτηνται το δικό τους ηθικοδιδασκτικό και θεολογικό περιεχόμενο. Αποκορύφωμα και επιστέγασμα πάντων η εορτή της αναστάσεως του Κυρίου.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΓΙΑ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ
ΓΚΡΟΥΠ, ΣΧΟΛΕΙΑ,
ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΡΤΥ Κ.Α

TAMASOS HAPPY FAMILY PARK
COFFEE HOUSE
— SNACK BAR —

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ/ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: +357 99 32 73 10

TAMASOS HAPPY FAMILY PARK LTD
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗ 18,
2642 ΕΠΙΣΚΟΠΕΙΟ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
(ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ ΤΑΜΑΣΟΥ)

Εὐ ζήν
WATER

Χορηγοί Έκδοσης

